

2024/1346

22.5.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2024/1346,

annettu 14 päivänä toukokuuta 2024,

kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista

(uudelleenlaadittu)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 78 artiklan 2 kohdan f alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2013/33/EU ⁽⁴⁾ on tehtävä useita muutoksia. Mainittu direktiivi olisi selkeyden vuoksi uudelleenlaadittava.
- (2) Turvapaikka-asioita koskeva yhteinen politiikka, joka perustuu 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn, pakolaisten oikeusasemaa koskevan Geneven yleissopimuksen, sellaisena kuin se on täydennettynä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, jäljempänä "Geneven yleissopimus", täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen, on olennainen osa unionin tavoitetta muodostaa asteittain vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue, joka on avoin unionissa suojelua hakeville kolmansien maiden kansalaisille ja kansalaisuudettomille henkilöille, ja vahvistaa siten palauttamiskiellon periaatteen noudattaminen. Tällaisessa politiikassa olisi noudatettava jäsenvaltioiden yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatetta.
- (3) Euroopan yhteisessä turvapaikkajärjestelmässä luodaan järjestelmä, jolla määritetään kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, ja vahvistetaan yhteiset vaatimukset, jotka koskevat turvapaikkamenettelyjä, vastaanotto-olosuhteita ja -menettelyjä sekä kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden oikeuksia. Vaikka yhteisen turvapaikkajärjestelmän kehittämisessä on edistytty, jäsenvaltioiden välillä on edelleen huomattavia eroja käytettävissä menettelyissä, hakijoille tarjottavissa vastaanotto-olosuhteissa, hyväksymisasteissa ja kansainvälistä suojelua saaville henkilöille myönnettävän suojelun muodossa. Nämä erot edistävät merkittävästi edelleen liikkumista ja vaarantavat tavoitteen varmistaa kaikkien hakijoiden yhdenvertainen kohtelu riippumatta siitä, missä päin unionia he hakevat kansainvälistä suojelua.
- (4) Komissio korosti 6 päivänä huhtikuuta 2016 antamassaan tiedonannossa "Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen ja laillisten maahanpääsyyliä kehittäminen" tarvetta lujittaa ja yhdenmukaistaa Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää entisestään. Lisäksi se ehdotti Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän rakenteen kehittämiseksi painopistealoja, jotka ovat kestävä ja oikeudenmukainen järjestelmän luominen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä varten, Eurodac-järjestelmän lujittaminen, unionin turvapaikkajärjestelmän sääntöjen lähentymisen edistäminen, edelleen liikkumisen ehkäiseminen unionin sisällä ja tehostettu toimeksianto Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/2303 ⁽⁵⁾ perustetulle Euroopan unionin turvapaikkavirastolle, jäljempänä "turvapaikkavirasto". Tiedonannossa vastataan Eurooppa-neuvoston 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016 ja 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016 esittämiin kehotuksiin edistystä unionin nykyisen toimintakehityksen uudistamisessa, jotta varmistetaan inhimillinen, oikeudenmukainen ja tehokas turvapaikkapolitiikka. Lisäksi kyseisessä tiedonannossa ehdotetaan etenemistapaa,

⁽¹⁾ EUVL C 75, 10.3.2017, s. 97.

⁽²⁾ EUVL C 207, 30.6.2017, s. 67.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 10. huhtikuuta 2024 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 14. toukokuuta 2024.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/33/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (EUVL L 180, 29.6.2013, s. 96).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2303, annettu 15 päivänä joulukuuta 2021, Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) N:o 439/2010 kumoamisesta (EUVL L 468, 30.12.2021, s. 1).

joka on Euroopan parlamentin 12 päivänä huhtikuuta 2016 Välimeren tilanteesta ja tarpeesta kokonaisvaltaiselle EU:n lähestymistavalle muuttoliikkeeseen antamassa päätöslauselmassa esitetyn muuttoliikkeeseen sovellettavan kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukainen.

- (5) Vastaanotto-olosuhteet vaihtelevat edelleen huomattavasti jäsenvaltioiden välillä erityisesti hakijoille tarjottavia vastaanotto-olosuhteita koskevien vaatimusten osalta. Kaikissa jäsenvaltioissa riittävälle tasolle asetettavat yhdenmukaisemmat vastaanotto-olosuhteita koskevat vaatimukset myötävaikuttavat hakijoiden yhdenvertaisempaan kohteluun ja oikeudenmukaisempaan jakautumiseen eri puolille unionia.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/1147 ⁽⁶⁾ perustetun turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ja turvapaikkaviraston resurssit olisi käytettävä asianmukaisen tuen antamiseen jäsenvaltioille tässä direktiivissä asetettujen vastaanotto-olosuhteita koskevien vaatimusten täytäntöönpanossa. Erityisesti olisi tuettava niitä jäsenvaltioita, joiden turvapaikkajärjestelmään kohdistuu erityisiä ja suhteettoman suuria paineita ennen kaikkea niiden maantieteellisen sijainnin tai väestötilanteen vuoksi.
- (7) Hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi koko unionin alueella tätä direktiiviä olisi sovellettava kaikentyyppisten kansainvälistä suojelua koskevien menettelyjen kaikissa vaiheissa, kaikissa sijaintipaikoissa ja yksiköissä, jotka majoittavat hakijoita, ja niin kauan kuin heidän sallitaan oleskella jäsenvaltioiden alueella hakijoina. On tarpeen selventää, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet olisi asetettava hakijoiden saataville siitä hetkestä alkaen, kun henkilö ilmaisee toimivaltaisten viranomaisten virkailijoille haluavansa hakea kansainvälistä suojelua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1348 ⁽⁷⁾ mukaisesti.
- (8) Hakijoille olisi kaikissa tapauksissa annettava aineellisten vastaanotto-olosuhteiden osana päivittäisiin menoihin tarkoitettu etuus, jotta he voisivat toimia päivittäisessä elämässään jossain määrin itsenäisesti. Päivittäisiin menoihin tarkoitettu etuus olisi voitava antaa rahana, maksukuponkeina, luontoissuorituksina, kuten tuotteina, tai niiden yhdistelmänä edellyttäen, että tällaiseen etuuteen sisältyy myös rahaa.
- (9) Jos hakija on muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen edellytetään olevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1351 ⁽⁸⁾ mukaisesti, hakijan ei pitäisi olla oikeutettu aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin eikä pääsyyn työmarkkinoille, kielikursseille tai ammatilliseen koulutukseen tämän direktiivin mukaisesti siitä hetkestä alkaen, kun hakijalle on ilmoitettu päätöksestä siirtää hänet hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon. Jollei asiasta ole annettu erillistä päätöstä, siirtopäätöksessä olisi todettava, että asiaankuuluvat vastaanotto-olosuhteet on peruutettu. Jäsenvaltioiden olisi kaikissa olosuhteissa varmistettava hakijoille terveydenhuollon saatavuus sekä unionin oikeuden, mukaan lukien Euroopan unionin perusoikeuskirja, jäljempänä ”perusoikeuskirja”, ja muiden kansainvälisten velvoitteiden mukainen elintaso.
- (10) Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden osalta jäsenvaltioita sitovat sellaisten kansainvälisen oikeuden välineistä johtuvat sitoumukset, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat.
- (11) Olisi säädettävä hakijoiden vastaanottoa koskevista vakio-olosuhteista, jotka varmistavat heille riittävän elintason ja tasavertaiset elinolosuhteet kaikissa jäsenvaltioissa. Hakijoiden vastaanotto-olosuhteiden yhdenmukaistamisen pitäisi auttaa vähentämään vastaanotto-olosuhteiden välisten eroavuuksien osaltaan aiheuttamaa hakijoiden myöhempää liikkumista jäsenvaltiosta toiseen.
- (12) Sen varmistamiseksi, että hakijat ovat tietoisia oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, jäsenvaltioiden olisi annettava heille kirjallisesti taikka tapauksen mukaan suullisesti tai visuaalisessa muodossa tietoja tässä direktiivissä säädetyistä vastaanotto-olosuhteista. Tällaiset tiedot olisi annettava mahdollisimman pian ja hyvissä ajoin, ja niihin olisi sisällyttävä tiedot vastaanotto-olosuhteista, joihin hakijat, myös hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, ovat oikeutettuja, työllistymistä koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista, olosuhteista, joissa aineellisten vastaanotto-olosuhteiden myöntäminen voidaan rajata tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai määrättyyn paikkaan, tällaisten rajoitusten noudattamatta jättämisen ja pakenemisen seurauksista sekä tilanteista, joissa on mahdollista antaa säilöönottomääräys, mahdollisuuksista muutoksenhakuun ja uudelleen käsittelyyn sekä mahdollisuuksista saada

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1147, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 1).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1348, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (EUVL L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1351, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta, asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

oikeusapua ja oikeudellista edustusta. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti tiedotettava hakijoille vastaanotto-olosuhteista, joihin he eivät ole oikeutettuja muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa heidän edellytetään olevan. Jäsenvaltiolla ei pitäisi enää olla velvollisuutta antaa näitä tietoja, kun ne eivät ole enää tarpeen, jotta hakija voi tosiasiallisesti käyttää tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia ja noudattaa siinä säädettyjä velvollisuuksia, taikka kun hakija ei ole toimivaltaisten viranomaisten saavutettavissa tai on paennut kyseisen jäsenvaltion alueelta. Turvapaikkaviraston olisi kehitettävä malli, joka sisältää vastaanotto-olosuhteita koskevat vakiotiedot, jotka jäsenvaltioiden on annettava hakijoille mahdollisimman pian ja viimeistään kolmen päivän kuluttua hakemuksen tekemisestä tai sen rekisteröintiä koskevassa määräajassa.

- (13) Hakijoille myönnettäviä asiakirjoja koskevilla yhdenmukaistetuilla unionin säännöillä olisi osaltaan vaikeutettava hakijoiden luvattonta liikkumista unionin alueella. Jäsenvaltioiden olisi voitava myöntää hakijalle matkustusasiakirja vain, jos siihen ilmenee asianmukaisesti perusteltuja vakavia humanitaarisia syitä tai muita pakottavia syitä. Matkustusasiakirjojen voimassaolo olisi rajattava kattamaan ainoastaan niiden myöntämisperusteen mukainen tarkoitus ja kesto. Vakavia humanitaarisia syitä voitaisiin katsoa ilmenneen esimerkiksi, jos hakijan on matkustettava toiseen valtioon sellaista tarpeellista lääketieteellistä hoitoa varten, jota ei ole saatavilla jäsenvaltiossa, jossa hakijan edellytetään olevan, tai vierailemaan sukulaisten luona erityisissä tapauksissa, kuten tavataksaan vakavasti sairaita lähiomaisia tai osallistuakseen lähiomaisten hautajaisiin. Muihin pakottaviin syihin voisivat kuulua esimerkiksi sellaiset tilanteet kuin osallistuminen lähiomaisten häihin tai matkustaminen osana opinto-ohjelmaa tai sijoitusperheen kanssa. Tällaisen matkustusasiakirjan myöntäminen ja käyttö ei vaikuta jäsenvaltioiden asetuksen (EU) 2024/1351 mukaisiin velvoitteisiin. Jäsenvaltioilla on edelleen oikeus arvioida hakijoiden oikeudet oleskella niiden alueella.
- (14) Hakijalla ei ole oikeutta valita, missä jäsenvaltiossa hän tekee hakemuksen. Hakijan on haettava kansainvälistä suojelua asetuksen (EU) 2024/1351 mukaisesti.
- (15) Hakijan edellytetään pysyttelevän jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten saavutettavissa. Olisi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että hakijat eivät pakene. Jos hakija on paennut ja matkustanut luvattomasti toiseen jäsenvaltioon, Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän tehokkaan toiminnan varmistamisen kannalta on erittäin tärkeää, että hakija siirretään pikaisesti jäsenvaltioon, jossa hänen edellytetään olevan. Ennen tällaisen siirron toteuttamista on vaarana, että hakija pakenee, ja hänen olinpaikkaansa olisi sen vuoksi seurattava tiiviisti.
- (16) Arvioitaessa, onko olemassa hakijan pakenemisen vaara, on tärkeää ottaa huomioon se seikka, että hakija on aiemmin paennut toiseen jäsenvaltioon. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä sen estämiseksi, että hakija ei pakene uudelleen ja sen varmistamiseksi, että hän pysyttelee toimivaltaisten viranomaisten saavutettavissa sen jälkeen, kun hänet on siirretty jäsenvaltioon, jossa hänen edellytetään olevan. Hänen olinpaikkaansa olisi sen vuoksi edelleen seurattava tiiviisti.
- (17) Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti järjestää vastaanottojärjestelmänsä. Tällaiseen järjestämiseen kuuluu, että jäsenvaltioiden olisi voitava sijoittaa hakijat tiettyyn majoituspaikkaan maansa alueella hallinoidakseen turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmiään. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi voitava ottaa käyttöön mekanismeja vastaanottojärjestelmänsä tarpeiden arvioimiseksi ja täyttämiseksi, kuten mekanismeja, joilla varmistetaan hakijoiden tosiasiallinen läsnäolo majoituspaikassa. Tällaisilla mekanismeilla ei saisi rajoittaa hakijoiden liikkumisvapautta asianomaisen jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltioita ei pitäisi vaatia tekemään asiasta hallinnollista päätöstä.
- (18) Jos hakijat voivat liikkua vapaasti vain jäsenvaltioiden alueen tietyllä maantieteellisellä alueella, jäsenvaltioiden olisi taattava hakijoille tosiasiallinen mahdollisuus käyttää tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan ja menettelyllisiä takeita kansainvälistä suojelua koskevassa menettelyssä kyseisellä maantieteellisellä alueella. Mahdollisuutta poistua tilapäisesti kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta olisi arvioitava tapauskohtaisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti. Jos hakijoille ei ole myönnetty tosiasiallista mahdollisuutta käyttää näitä oikeuksia ja menettelyllisiä takeita kyseisellä maantieteellisellä alueella, tälle alueelle kohdentamista ei pitäisi enää soveltaa.
- (19) Yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä tai voidakseen tehokkaasti estää hakijaa pakenemasta jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, että hakijalla on lupa asua vain määrättyssä paikassa, joka voi olla esimerkiksi vastaanottokeskus, yksityiskoti, erillinen asunto, hotelli tai muu hakijoiden majoittamista varten mukautettu tila. Tällaisen päätöksen ei pitäisi johtaa hakijan säilöönottoon. Tällainen päätös voi olla tarpeen tapauksissa, joissa hakija ei ole noudattanut velvollisuutta pysytellä siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen edellytetään olevan, tai tapauksissa, joissa hakija on siirretty jäsenvaltioon, jossa hänen edellytetään olevan, hänen paettuaan toiseen jäsenvaltioon. Jos hakija on oikeutettu aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin, niiden saamisen edellytykseksi olisi asetettava hakijan asuminen kyseisessä määrättyssä paikassa.

- (20) Jos on olemassa hakijan pakenemisen vaara tai jos on tarpeen varmistaa, että hakijan liikkumisvapauden rajoituksia noudatetaan, jäsenvaltiot voisivat vaatia hakijaa ilmoittautumaan toimivaltaisille viranomaisille tiettyä ajankohtana tai kohtuullisin väliajoin edellyttäen, että se ei vaikuta suhteettomasti hakijan tämän direktiivin mukaisiin oikeuksiin.
- (21) Kaikissa hakijan liikkumisvapautta rajoittavissa päätöksissä olisi otettava huomioon hakijan henkilökohtaisen tilanteen merkitykselliset näkökohdat, kuten hakijan erityiset vastaanottotarpeet, sekä tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteet. Hakijoille olisi ilmoitettava asianmukaisesti tällaisista päätöksistä, niitä koskevista muutoksenhakumenettelyistä ja niiden noudattamatta jättämisen seurauksista.
- (22) Kaikkia tämän direktiivin säännöksiä, jotka liittyvät säilöönottoon, asumis- ja ilmoittautumisvelvollisuuksiin sekä oikeuksien tai etuuksien vähentämiseen ja peruuttamiseen, olisi sovellettava ottaen asianmukaisesti huomioon suhteellisuusperiaate sekä varmistaen aina tämän asetuksen mukaisten sovellettavien vastaanotto-olosuhteiden tosiasiallinen saatavuus, erityisesti terveydenhuollon, koulutuksen, perheen yhtenäisyyden ja työmarkkinoille pääsyn osalta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä toimenpiteiden mahdolliseen kumulatiiviseen vaikutukseen.
- (23) Koska hakijoille, jotka ovat paenneet tai joiden osalta katsotaan olevan olemassa pakenemisen vaara, aiheutuu tästä vakavia seurauksia, pakeneminen olisi määriteltävä siten, että se kattaa sekä tietoisin toiminnan että sen tosiseikan, joka ei ole hakijasta riippumaton, että hakija ei ole pysytellyt toimivaltaisten hallinto- tai oikeusviranomaisten saavutettavissa vaan on esimerkiksi poistunut sen jäsenvaltion alueelta, jossa hänen edellytetään olevan. Jäsenvaltioiden olisi voitava katsoa, että hakija on paennut, vaikka hakijan osalta ei olisi aiemmin katsottu olevan olemassa pakenemisen vaaraa.
- (24) Jos jäsenvaltiot määrittelevät kansallisessa lainsäädännössään objektiiviset perusteet, joilla on merkitystä määritettäessä tämän direktiivin mukaista pakenemisen vaaraa, ne voisivat ottaa huomioon sellaisia tekijöitä kuin hakijan yhteistyö toimivaltaisten viranomaisten kanssa tai menettelyvaatimusten noudattaminen, hakijan siteet jäsenvaltiossa sekä se, onko kansainvälistä suojelua koskeva hakemus hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttuessa tai ilmeisen perusteettomana. Hakijan henkilökohtaisen tilanteen kokonaisarvioinnissa on usein mahdollista päätellä eri tekijöiden yhdistelmän perusteella, että on olemassa pakenemisen vaara.
- (25) Olisi katsottava, että hakija ei ole enää toimivaltaisten viranomaisten saavutettavissa, jos hän jättää vastaamatta pyyntöihin, jotka liittyvät asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisiin menettelyihin tai asetuksen (EU) 2024/1351 mukaiseen menettelyyn, paitsi jos hakija esittää asianmukaiset perustelut sille, ettei hän voinut vastata kyseisiin pyyntöihin. Tällaisia asianmukaisia perusteluita voivat olla esimerkiksi hakijasta riippumattomat lääketieteelliset tai muut odottamattomat syyt.
- (26) Hakijoiden säilöönotossa olisi sovellettava peruseriaatetta, jonka mukaan ketään ei pitäisi ottaa säilöön vain, koska hän hakee kansainvälistä suojelua, ja siinä olisi erityisesti noudatettava jäsenvaltioiden kansainvälisestä oikeudesta johtuvia velvoitteita ja erityisesti Geneven yleissopimuksen 31 artiklan määräyksiä. Hakija olisi voitava ottaa säilöön ainoastaan tässä direktiivissä säädetyissä selvästi määritellyissä poikkeusolosuhteissa ja noudattaen tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita, sekä tällaisen säilöönoton toteuttamistavan että sen tarkoituksen osalta. Hakijan säilöönoton tämän direktiivin nojalla olisi tapahduttava ainoastaan oikeus- tai hallintoviranomaisten kirjallisella määräyksellä, jossa ilmoitetaan sen perustana olevat syyt, myös tapauksissa, joissa henkilö on jo säilöön otettuna tehdessään kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen. Kun hakija on otettu säilöön, hänellä olisi oltava tosiasiallinen mahdollisuus käyttää tarvittavia menettelyllisiä takeita, kuten laillisuusvalvontaa ja oikeutta maksuttomaan oikeusapuun ja oikeudelliseen edustukseen, soveltuvin osin tämän direktiivin nojalla.
- (27) Säilöönoton laillisuusvalvonnan hyväksyttävä enimmäisaika olisi määritettävä kunkin tapauksen olosuhteiden perusteella ottaen huomioon menettelyn monimutkaisuus sekä toimivaltaisten viranomaisten riipeys, säilöön otetun henkilön mahdollisesti aiheuttamat viivästykset ja muut viivästymistä aiheuttavat tekijät, joista jäsenvaltion ei voida katsoa olevan vastuussa.
- (28) Jos hakijalle on annettu lupa asua vain määrättyssä paikassa, mutta hän ei ole noudattanut tätä velvollisuutta, hakijan säilöönottamiseksi on yhä oltava olemassa vaara, että hän saattaisi paeta. Kaikissa tilanteissa olisi huolehdittava erityisesti sen varmistamisesta, että säilöönoton kesto on oikeasuhteinen ja että säilöönotto lopetetaan heti, kun hakijalle asetettu velvollisuus on täytetty tai ei ole enää syytä uskoa, ettei hakija täytä kyseistä velvollisuutta. Lisäksi hakijalle olisi täytynyt tiedottaa kyseisestä velvollisuudesta ja sen noudattamatta jättämisen seurauksista.

- (29) Säilöönoton perusteisiin liittyvien hallinnollisten menettelyjen osalta ”asianmukaisen riipeyden” käsite edellyttää ainakin, että jäsenvaltiot toteuttavat konkreettisia ja tarkoituksenmukaisia toimia sen varmistamiseksi, että säilöönoton perusteiden tarkistamiseen tarvittava aika on mahdollisimman lyhyt ja että tällainen tarkistaminen on todellisuudessa mahdollista tehdä onnistuneesti mahdollisimman lyhyessä ajassa. Säilöönotto ei saisi kestää kauempaa kuin sen ajan, joka voidaan kohtuudella olettaa tarvittavan asianomaisten hallinnollisten menettelyjen loppuun saattamiseen.
- (30) Tässä direktiivissä säädetyt säilöönoton perusteet eivät rajoita kansallisen lainsäädännön nojalla sovellettavia muita säilöönoton perusteita, mukaan lukien rikosoikeudellisten menettelyjen yhteydessä sovellettavat säilöönoton perusteet, jotka eivät liity kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen.
- (31) Säilöön otettuja hakijoita olisi kohdeltava heidän ihmisarvoaan täysin kunnioittaen, ja heidän vastaanotossaan olisi erityisesti pyrittävä täyttämään heidän tarpeensa siinä tilanteessa. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti varmistettava, että noudatetaan perusoikeuskirjan 24 artiklaa ja lapsen oikeuksista vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen 37 artiklaa.
- (32) On mahdollista, että joissakin säilöönottotapauksissa ei käytännössä pystytä välittömästi takaamaan tiettyjä vastaanotto-olosuhteita esimerkiksi maantieteellisen sijainnin tai säilöönottoyksikön erityisrakenteen vuoksi. Näistä takeista poikkeamisen olisi oltava väliaikaista ja tapahduttava ainoastaan tässä direktiivissä säädetyissä olosuhteissa. Poikkeavaa menettelyä olisi sovellettava ainoastaan poikkeusolosuhteissa, ja se olisi perusteltava asianmukaisesti ottaen huomioon kunkin tapauksen olosuhteet, kuten poikkeamisen merkittävyys, kesto ja vaikutus asianomaiseen hakijaan.
- (33) Hakijoiden fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden turvaamiseksi säilöönottoon olisi turvaututtava viimeisenä keinona, ja hakija olisi voitava ottaa säilöön vasta, kun on tarkasteltu asianmukaisesti kaikkia mahdollisuuksia soveltaa säilöönnotolle vaihtoehtoisia toimenpiteitä, joihin ei liity vapaudenmenetystä. Velvoite tutkia kyseiset vaihtoehtoiset toimenpiteet ei saisi estää käyttämästä säilöönottoa silloin, kun tällaisia vaihtoehtoisia toimenpiteitä, asumis- ja ilmoittautumisvelvollisuudet mukaan lukien, ei voida soveltaa tehokkaasti. Säilöönoton määrittämisestä tehtävässä päätöksessä olisi todettava syyt, joiden vuoksi muita, lievempiä vaihtoehtoisia toimenpiteitä ei voitaisi soveltaa tehokkaasti. Säilöönnotolle vaihtoehtoisissa toimenpiteissä olisi kunnioitettava hakijoiden perustavanlaatuisia ihmisoikeuksia.
- (34) Sen varmistamiseksi, että noudatetaan menettelyllistä taetta mahdollisuudesta ottaa yhteyttä oikeusapua antaviin järjestöihin ja henkilöiden ryhmiin, tällaisista järjestöistä ja ryhmistä olisi annettava tietoa.
- (35) Jäsenvaltioiden olisi majoitusjärjestelyistä päättäessään otettava huomioon lapsen etu sekä sellaisen hakijan erityisolosuhteet, joka on riippuvainen jäsenvaltiossa jo olevista perheenjäsenistä tai lähiomaisista, kuten naimattomista alaikäisistä sisaruksista.
- (36) Jäsenvaltioiden olisi voitava turvautua asumistasoltaan vaatimattomampiin tilapäisiin majoitusratkaisuihin, kun tavallisesti käytettävissä olevat majoitustilat ovat tilapäisesti täynnä. Jäsenvaltioiden olisi voitava turvautua tällaisiin tilapäisiin majoitusratkaisuihin myös silloin, kun tavallisesti käytettävissä olevat majoitustilat eivät tilapäisesti ole käytettävissä majoitettavien henkilöiden suhteettoman suuren määrän taikka ihmisen aiheuttaman tai luonnonkatastrofin vuoksi. Jäsenvaltioiden olisi mahdollisuuksien mukaan harkittava tällaisten tilapäisten majoitusratkaisujen tarjoamista kiinteissä rakennelmissa.
- (37) Kansallisten viranomaisten olisi ensisijaisesti huolehdittava sellaisten henkilöiden vastaanotosta, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, jotta tällaisessa vastaanotossa otettaisiin nimenomaisesti huomioon heidän erityiset vastaanottotarpeensa. Kun jäsenvaltio järjestää majoituksen, sen olisi myös aina kun se on mahdollista varmistettava, että ehkäistään pahoinpitelyä ja väkivaltaa, myös seksuaalisiin, sukupuoleen liittyviin, rasistisiin tai uskonnollisiin motiiveihin perustuvaa väkivaltaa. Uskonnollisiin motiiveihin perustuvaa väkivaltaa on myös uskonnottomiin ja uskonnosta luopuneisiin henkilöihin kohdistuva väkivalta.
- (38) Jäsenvaltioiden olisi tätä direktiiviä soveltaessaan pyrittävä noudattamaan täysimääräisesti lapsen etua ja perheen yhtenäisyyttä koskevia periaatteita perusoikeuskirjan, lapsen oikeuksista vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen ja soveltuvin osin naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen mukaisesti.

- (39) Vastaanotto-olosuhteet on tarpeen mukauttaa vastaamaan alaikäisten erityistilannetta ja heidän erityisiä vastaanottotarpeitaan riippumatta siitä, ovatko he ilman huoltajaa vai yhdessä perheensä kanssa, ottaen asianmukaisesti huomioon heidän turvallisuutensa, myös turva seksuaaliselta ja sukupuolistuneelta väkivallalta, sekä heihin kohdistettava fyysinen ja emotionaalinen huolenpito, ja vastaanotto-olosuhteet on tarpeen järjestää siten, että ne tukevat heidän yleistä kehitystään.
- (40) Alaikäisiä ei pääsääntöisesti pitäisi ottaa säilöön. Heidät olisi sijoitettava soveltuvaan majoitukseen, jossa on alaikäisille soveltuvia järjestelyjä, tapauksen mukaan yhteisöllisiin sijoituspaikkoihin, joihin ei liity vapaudenmenetystä. Kun otetaan huomioon säilöönoton kielteiset vaikutukset alaikäisiin, tällaiseen säilöönottoon olisi unionin oikeuden mukaisesti turvaututtava ainoastaan poikkeusolosuhteissa, jos se on ehdottoman välttämätöntä, viimeisenä keinona ja mahdollisimman lyhytaikaisesti sen jälkeen, kun on todettu, että muita, lievempiä vaihtoehtoisia toimenpiteitä ei voida soveltaa tehokkaasti, ja kun on arvioitu säilöönoton olevan alaikäisten edun mukaista. Alaikäisiä ei saisi koskaan ottaa säilöön vankilaan tai muuhun lainvalvontatarkoituksiin käytettävään laitokseen. Alaikäisiä ei pitäisi erottaa vanhemmistaan tai huoltajistaan, ja kun perheessä on alaikäisiä, perheen yhtenäisyyden periaatteen mukaisesti tulisi yleensä käyttää säilöönnotolle vaihtoehtoisia asianmukaisia toimenpiteitä tällaisille perheille soveltuvassa majoituksessa. Lisäksi olisi kaikin mahdollisin keinoin varmistettava, että käytettävissä ja saatavilla on toteutuskelpoinen valikoima alaikäisten säilöönnotolle vaihtoehtoisia asianmukaisia toimenpiteitä. Jäsenvaltioiden kuuluu tässä yhteydessä ottaa huomioon 19 päivänä syyskuuta 2016 hyväksytty New Yorkin julkilausuma pakolaisista ja muuttajista, Yhdistyneiden kansakuntien sopimuselimen asiaankuuluva tunnustettu ohjeistus lapsen oikeuksista vuonna 1989 tehdystä Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksesta sekä asiaa koskeva oikeuskäytäntö.
- (41) Komissio korosti 12 päivänä huhtikuuta 2017 antamassaan tiedonannossa ”Lasten suojele muuttoliikkeen yhteydessä”, että jäsenvaltioiden on otettava käyttöön asianmukaisia takeita suojellakseen kaikkia niiden alueella olevia lapsia muuttoliikkeen yhteydessä, kuten toteutettava toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että lapsille tarjotaan turvallinen ja asianmukainen majoitus sekä tarvittavia tukipalveluja lapsen edun ja hyvinvoinnin turvaamiseksi, kansallisesta lainsäädännöstä ja unionin ja kansainvälisestä oikeudesta johtuvien jäsenvaltioiden velvoitteiden mukaisesti.
- (42) Edustajilla on keskeinen tehtävä siinä, että taataan tämän direktiivin mukaisten oikeuksien toteutuminen ja turvataan kaikkien ilman huoltajaa olevien lasten etu. Edustajien nimittäminen varhaisessa vaiheessa on välttämätöntä, jotta voidaan toimia tilanteissa, joissa maahanmuuttajalapsia katoaa unionissa. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että edustajat nimitetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen oikeuksista vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti, jotta ilman huoltajaa olevat lapset voivat varmasti täysimääräisesti käyttää tämän direktiivin nojalla myönnettyjä oikeuksiaan kansainvälistä suojelua hakevina henkilöinä.
- (43) Edustajan päätehtävänä olisi oltava taata lapsen etu ja edustaa tai avustaa ilman huoltajaa olevaa alaikäistä tai toimia tämän lukuun. Edustajan olisi voitava selittää ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle annettavia tietoja, pitää yhteyttä toimivaltaisiin viranomaisiin, jotta ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle voidaan varmistaa välitön pääsy aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin ja terveydenhuoltoon, ja edustaa tai avustaa ilman huoltajaa olevaa alaikäistä tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimia tämän lukuun, jotta kyseinen alaikäinen voi käyttää tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia ja noudattaa siinä säädettyjä velvollisuuksia. Edustajat olisi nimitettävä kansallisessa lainsäädännössä määritellyn menettelyn mukaisesti.
- (44) Jäsenvaltioiden olisi nimitettävä edustaja silloin, kun hakemuksen tekee henkilö, joka väittää olevansa alaikäinen ja joka on ilman huoltajaa. Edustaja olisi nimitettävä myös, kun toimivaltaisilla viranomaisilla on tiettyjen näkyvien merkkien, lausuntojen tai käyttäytymisen perusteella objektiivisia perusteita olettaa, että henkilö on alaikäinen. Kun jäsenvaltio on arvioinut, että henkilö, joka väittää olevansa alaikäinen, on epäilyksettä 18 vuotta täyttänyt, sen ei tarvitse nimittää edustajaa.
- (45) Ennen kuin edustaja on nimitetty, jäsenvaltioiden olisi nimettävä henkilö, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan tämän direktiivin mukaisena edustajana. Tällainen henkilö voisi olla esimerkiksi vastaanottokeskuksen, lasten päivähoitopaikan, sosiaalitoimen tai muun asiaankuuluvan organisaation työntekijä, joka on nimetty hoitamaan edustajan tehtäviä. Henkilöä, jonka etu on tai saattaisi olla ristiriidassa ilman huoltajaa olevan alaikäisen edun kanssa, ei pitäisi nimetä henkilökseksi, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana. On myös tärkeää ilmoittaa tällaiselle henkilölle välittömästi, kun kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekee ilman huoltajaa oleva alaikäinen.
- (46) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että hakijat saavat tarvittavan terveydenhuollon joko yleislääkärien tai tarvittaessa erikoislääkärien antamana. Tarvittavan terveydenhuollon olisi oltava riittävän laadukasta ja käsitettävä vähintään akuutti terveydenhoito ja välttämätön sairaanhoito, mukaan lukien vakavien mielenterveyshäiriöiden hoito, sekä vakavan fyysisen vaivan hoitamiseksi tarvittavat seksuaali- ja lisääntymisterveyden palvelut. Jotta otettaisiin

huomioon tautien ehkäisyyn liittyvät kansanterveysnäkökohdat ja suojeltaisiin hakijoiden terveyttä, hakijoiden saatavilla olevaan terveydenhuoltoon olisi kuuluttava myös ennaltaehkäisevä lääketieteellinen hoito, kuten rokotukset. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava vaatia, että hakijoille tehdään lääkärintarkastus kansanterveydellisistä syistä. Lääkärintarkastuksen tulokset eivät saisi vaikuttaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten arviointiin, joka olisi aina suoritettava objektiivisesti, puolueettomasti ja tapauskohtaisesti asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisesti.

- (47) Hakijan tämän direktiivin mukaisia oikeuksia aineellisiin vastaanotto-olosuhteisiin olisi voitava supistaa tietyissä olosuhteissa, kuten silloin, kun hakija on paennut toiseen jäsenvaltioon jäsenvaltiosta, jossa hänen edellytetään olevan. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin kaikissa olosuhteissa varmistettava hakijoille terveydenhuollon saatavuus sekä unionin oikeuden, mukaan lukien perusoikeuskirja, ja muiden kansainvälisten velvoitteiden, mukaan lukien lapsen oikeuksista vuonna 1989 tehty Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus, mukainen elintaso. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti turvattava hakijan toimeentulo ja perustarpeet niin fyysisen turvallisuuden ja ihmisarvon kuin henkilösuhteidenkin osalta ottaen huomioon kansainvälistä suojelua hakevan henkilön sekä hänen perheensä tai huoltajansa luonnostaan haavoittuva asema. Lisäksi olisi otettava asianmukaisesti huomioon hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita. Seksuaalista tai sukupuolistunutta väkivaltaa kokeneiden hakijoiden, erityisesti naisten, erityistarpeet olisi myös otettava huomioon muun muassa varmistamalla, että he pääsevät kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn eri vaiheissa terveydenhuollon, oikeusavun sekä asianmukaisen traumaterapian ja psykososiaalisen hoidon piiriin.
- (48) Alaikäisten erityistarpeet olisi otettava huomioon, ja erityisesti olisi kunnioitettava lapsen oikeutta koulutukseen ja terveydenhuoltoon. Hakijoiden alaikäisille lapsille ja alaikäisille hakijoille olisi myönnettävä vastaavin edellytyksin yhtäläinen pääsy koulutukseen kuin jäsenvaltioiden omille kansalaisille. Tätä pääsyä ei tarvitse järjestää koulujen loma-aikoina. Heidän koulutuksensa olisi pääsääntöisesti järjestettävä yhdessä ja saman laatuksena jäsenvaltioiden omien kansalaisten koulutuksen kanssa. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava alaikäisten koulutuksen jatkuminen niin kauan kuin heitä tai heidän vanhempiaan koskevaa maastapoistamistoimenpidettä ei panna täytäntöön.
- (49) Kun otetaan huomioon perusoikeuskirja, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus ja asiaa koskeva oikeuskäytäntö, ja jotta perheenjäseniä ei syrjittäisi sen perusteella, missä perhe on muodostettu, perheen käsitteeseen olisi sisällytettävä myös hakijoiden alkuperämaan ulkopuolella mutta ennen jäsenvaltioiden alueelle saapumista muodostetut perheet.
- (50) Jotta voidaan edistää hakijoiden omavaraisuutta ja vähentää suuria eroavuuksia jäsenvaltioiden välillä, on välttämätöntä antaa selkeät säännöt hakijoiden pääsystä työmarkkinoille ja varmistaa, että tällainen pääsy on tosiasiallinen siten, ettei aseteta ehtoja, jotka tosiasiallisesti estävät hakijaa hakemasta työtä, eikä aiheuttomasti rajoiteta hakijan pääsyä tietyille työmarkkinoiden sektoreille, tai hakijan työaikaa, eikä luoda kohtuuttomia hallinnollisia muodollisuuksia. Hakijoiden, joilla on tosiasiallinen pääsy työmarkkinoille ja joille on annettu lupa asua vain määrättyssä paikassa, olisi voitava hakea työtä kohtuullisella etäisyydellä kyseisestä paikasta. Jos hakijan työsopimuksessa niin edellytetään, jäsenvaltioiden olisi voitava myöntää hakijalle lupa poistua niiden alueelta suorittamaan erityisiä työtehtäviä toisessa jäsenvaltiossa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Työmarkkinatetit, joita käytetään jäsenvaltion omien kansalaisten, muiden unionin kansalaisten tai kyseisessä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden asettamiseksi etusijalle, eivät saisi estää hakijoiden tosiasiallista pääsyä työmarkkinoille, ja ne olisi toteutettava rajoittamatta unionin kansalaisten etuuskohtelun periaatetta sellaisena kuin se on ilmaistuna sovellettavien liittymisasiakirjojen asiaa koskevilla määräyksissä.
- (51) Työmarkkinoille pääsyn olisi annettava hakijalle oikeus hakea työtä. Jäsenvaltioiden on mahdollista sallia hakijoille myös itsenäinen ammatinharjoittaminen.
- (52) Hakijoiden kotoutumisnäkyvien parantamiseksi ja heidän omavaraisuutensa lisäämiseksi työmarkkinoille pääsyä kannustetaan aikaistamaan silloin, kun hakemus on todennäköisesti perusteltu, kuten tapauksissa, joissa sen käsittely on asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisesti asetettu etusijalle. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi harkittava tämän ajanjakson lyhentämistä mahdollisimman paljon tapauksissa, joissa hakemus on todennäköisesti perusteltu. Pääsyä työmarkkinoille ei pitäisi myöntää tai, jos se on jo myönnetty, se olisi peruutettava silloin, kun hakijan kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on todennäköisesti perusteeton ja se käsitellään sen vuoksi nopeutetussa menettelyssä, kuten silloin, kun hakija jättää antamatta henkilöllisyytensä liittyviä merkityksellisiä tietoja tai asiakirjoja.

- (53) Kun hakijoille on myönnetty pääsy työmarkkinoille, heillä olisi oltava yhtäläiset oikeudet, jotka perustuvat yhdenvertaiseen kohteluun asianomaisen jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa. Työehtojen ja -olojen olisi katettava ainakin palkkaus ja irtisanominen, työterveyttä ja -turvallisuutta koskevat vaatimukset, työaika, loma ja vapaapäivät ottaen huomioon voimassa olevat työehtosopimukset. Lisäksi tällaisia hakijoita olisi kohdeltava yhdenvertaisesti yhdistymisvapauden ja työntekijöitä tai työnantajia edustavan järjestön jäseneksi liittymistä koskevan oikeuden, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen, ammattipätevyden tunnustamisen ja työllisten hakijoiden tapauksessa sosiaaliturvan osalta. Jäsenvaltioiden on mahdollista soveltaa yhdenvertaista kohtelua myös hakijoihin, jotka ovat itsenäisiä ammatinharjoittajia. Jäsenvaltioiden on parhaansa mukaan pyrittävä ehkäisemään hakijoiden hyväksikäyttöä tai muuta heihin työpaikalla kohdistuvaa syrjintää, joka ilmenee pimeänä työn teettämisenä ja muina työntekijöiden vakavan hyväksikäytön muotoina.
- (54) Kun hakijoille on myönnetty pääsy työmarkkinoille, jäsenvaltion olisi tunnustettava hakijan toisessa jäsenvaltiossa hankkima ammattipätevyys samalla tavoin kuin unionin kansalaisten hankkima ammattipätevyys ja otettava huomioon kolmannessa maassa hankittu ammattipätevyys Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY⁽⁹⁾ mukaisesti. Lisäksi olisi harkittava toimenpiteitä, joilla voitaisiin ratkaista tehokkaasti käytännön ongelmat, joita hakijat kohtaavat ulkomaisten tutkintojensa, todistustensa tai muiden muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojensa oikeaksi todistamisessa, erityisesti silloin, kun hakijat eivät pysty toimittamaan asiakirjatodisteita eivätkä maksamaan tunnustamismenettelyjen kustannuksia.
- (55) Työllisten hakijoiden tapauksessa sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004⁽¹⁰⁾ 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaaliturvan aloja.
- (56) Koska hakijoiden oleskelu saattaa jäädä väliaikaiseksi ja rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1231/2010⁽¹¹⁾ soveltamista, jäsenvaltioiden olisi voitava olla sisällyttämättä hakijoiden ja omien kansalaistensa väliseen yhdenvertaiseen kohteluun sosiaaliturvaetuksia, jotka ovat riippumattomia työskentelykaudesta tai maksuista. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava rajoittaa yhdenvertaisen kohtelun soveltamista yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen sekä muodollisen pätevyyden tunnustamisen tapauksessa. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi voitava rajoittaa yhdistymisvapautta ja oikeutta liittyä työntekijöitä tai työnantajia edustavan järjestön jäseneksi epämällä hakijoilta mahdollisuus osallistua tiettyjen elinten hallinointiin ja hoitaa julkisoikeudellista tehtävää.
- (57) Unionin oikeudesta ei rajoiteta jäsenvaltioiden toimivaltaa järjestää sosiaaliturvajärjestelmänsä. Jos unionin tason yhdenmukaistamista ei ole suoritettu, on kunkin jäsenvaltion asia säätää edellytykset, joiden perusteella sosiaaliturvaetuksia myönnetään, sekä näiden etuuksien määrä ja ajanjakso, jona niitä myönnetään. Tätä toimivaltaa käyttäessään jäsenvaltioiden olisi kuitenkin noudatettava unionin oikeutta.
- (58) Kielitaito on tärkeä tekijä hakijoiden riittävän elintason varmistamisen kannalta. Kielitaito myös ehkäisee edelleen liikkumista. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava pääsy kielikursseille tai helpotettava sitä sikäli kuin ne katsovat tällaiset kurssit tarkoituksenmukaisiksi, jotta voidaan parantaa hakijan kykyä toimia itsenäisesti ja olla vuorovaikutuksessa toimivaltaisten viranomaisten kanssa.
- (59) Oikeuden yhdenvertaiseen kohteluun ei pitäisi luoda oikeuksia tilanteissa, jotka eivät kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan.
- (60) Jotta voidaan varmistaa, että hakijoille tarjottavat aineelliset vastaanotto-olosuhteet vastaavat tässä direktiivissä säädettyjä periaatteita, on tarpeen selkeyttää näiden olosuhteiden luonnetta, sillä niihin tulisi sisältyä paitsi majoitus, ruoka ja vaatetus myös henkilökohtaiset hygieniatuotteet. Lisäksi jäsenvaltioiden on tarpeen määrittää rahallisia etuuksina tai maksukuponkeina tarjottavien aineellisten vastaanotto-olosuhteiden taso käyttäen perusteena asiaankuuluvia viitetasoja, joita sovelletaan riittävän elintason turvaamiseksi jäsenvaltion omille kansalaisille, kuten kansallisesta kontekstista riippuen vähimmäistoimeentuloetuudet, vähimmäispalkka, vähimmäiseläke, työttömyyskorvaukset ja sosiaalivastukset. Hakijoille myönnettävän määrän ei kuitenkaan tarvitse olla sama kuin jäsenvaltion omille kansalaisille myönnettävä määrä. Jäsenvaltioiden olisi voitava soveltaa hakijoihin epädullisempaa kohtelua kuin omiin kansalaisiinsa tässä direktiivissä säädetyllä tavalla. Jäsenvaltioilla olisi lisäksi oltava mahdollisuus mukauttaa hakijoille myönnettävien rahallisten etuuksien tai maksukuponkien tasoa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa tarkoitetuilla alueilla edellyttäen, että tässä direktiivissä säädetty vastaanotto-olosuhteiden vaatimustaso varmistetaan.

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, ammattipätevyden tunnustamisesta (EUVL L 255, 30.9.2005, s. 22).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1).

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1231/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja asetuksen (EY) N:o 987/2009 ulottamisesta koskemaan niitä kolmansien maiden kansalaisia, joita nämä asetukset eivät yksinomaan heidän kansalaisuutensa vuoksi vielä koske (EUVL L 344, 29.12.2010, s. 1).

- (61) Vastaanottojärjestelmän väärinkäyttömahdollisuuden rajoittamiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava tarjota aineelliset vastaanotto-olosuhteet ainoastaan siltä osin kuin hakijoilla ei ole riittäviä varoja toimeentuloon. Jäsenvaltioiden olisi voitava vaatia hakijoita, joilla on siihen riittävästi varoja, maksamaan aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tai saamansa terveydenhuollon kustannukset, osallistumaan niihin tai korvaamaan ne, myös rahavakuuksia antaen. Hakijoilla voidaan katsoa olevan riittävät varat toimeentuloon esimerkiksi silloin, kun he ovat työskennelleet kohtuullisen ajan. Arvioidessaan hakijan varoja ja vaatiessaan hakijaa maksamaan aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tai hakijan saaman terveydenhuollon kustannukset tai osallistumaan näihin kustannuksiin jäsenvaltioiden olisi noudatettava suhteellisuusperiaatetta ja otettava huomioon hakijan henkilökohtainen tilanne ja tarve kunnioittaa hänen ihmisarvoaan tai henkilökohtaista koskemattomuuttaan sekä hakijan erityiset vastaanottotarpeet. Hakijoita ei saisi vaatia maksamaan tarvittavan terveydenhuollon kustannuksia tai osallistumaan näihin kustannuksiin, jos terveydenhuolto tarjotaan jäsenvaltion omille kansalaisille maksutta. Hakijoita ei saisi vaatia ottamaan lainaa, jotta he voivat maksaa vastaanotto-olosuhteista.
- (62) Vastaanottojärjestelmän mahdollista väärinkäyttöä olisi ehkäistävä myös määrittämällä ne olosuhteet, joissa aineellisia vastaanotto-olosuhteita voidaan rajoittaa tai ne voidaan peruuttaa. Jäsenvaltioiden olisi voitava rajoittaa päivittäisiin menoihin tarkoitettun etuuden määrää tai peruuttaa tämä etuus tai, kun se on asianmukaisesti perusteltua ja oikeasuhteista, rajoittaa muita aineellisia vastaanotto-olosuhteita tiettyjen edellytysten täytyessä, kuten silloin, kun hakija ei tee yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tai ei noudata niiden asettamia menettelyvaatimuksia. Yhteistyöstä kieltäytymisenä tai vaatimusten noudattamatta jättämisenä voidaan pitää erityisesti sitä, että hakija ei saavu sovittuun tapaamiseen tai ei noudata ilmoittautumisvelvollisuutta syistä, jotka eivät ole hakijasta riippumattomia, hakija ei jätä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemustaan asetuksen (EU) 2024/1348 vaatimusten mukaisesti siitä huolimatta, että hänellä on ollut tosiasiallinen mahdollisuus tehdä näin, tai hakija ei vastaa pyyntöihin antaa tietoja henkilöllisyytensä selvittämisen helpottamiseksi vaan esimerkiksi kieltäytyy antamasta biometrisiä tietoja tai tarvittavia yhteystietoja tai kieltäytyy yhteistyöstä lääkärintarkastusten aikana. Kun se on asianmukaisesti perusteltua ja oikeasuhteista, jäsenvaltioiden olisi myös voitava peruuttaa muita aineellisia vastaanotto-olosuhteita tapauksissa, joissa hakija on vakavasti tai toistuvasti rikkonut vastaanottokeskuksen sääntöjä tai käyttäytynyt väkivaltaisesti tai uhkaavasti vastaanottokeskuksessa. Jäsenvaltioiden olisi aina varmistettava kaikille hakijoille unionin oikeuden, mukaan lukien perusoikeuskirja, ja kansainvälisten velvoitteiden mukainen elintaso ottaen huomioon hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, ja lapsen edun.
- (63) Jäsenvaltioiden on mahdollista soveltaa muita seuraamuksia, myös vastaanottokeskuksen sääntöjen mukaisia kurinpitotoimenpiteitä, sikäli kuin kyseiset seuraamukset eivät ole tämän direktiivin vastaisia.
- (64) Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön vastaanotto-olosuhteitaan koskeva asianmukainen ohjeistus, seuranta ja valvonta. Jotta voitaisiin varmistaa vertailukelpoiset vastaanotto-olosuhteet, jäsenvaltioilta olisi edellytettävä, että ne ottavat seuranta- ja valvontajärjestelmissään huomioon turvapaikkaviraston kehittämät vastaanotto-olosuhteita koskevat saatavilla olevat ei-sitovat operatiiviset vaatimukset, indikaattorit, suuntaviivat ja parhaat käytännöt. Sikäli kuin aineelliset vastaanotto-olosuhteet takaavat riittävän elintason, hakijoiden majoitukseen tarkoitettujen tilojen olosuhteet voidaan katsoa asianmukaisiksi, vaikka eri yksiköiden välillä olisi eroja. Olisi turvattava kansallisten vastaanottojärjestelmien ja jäsenvaltioiden keskinäisen yhteistyön tehokkuus hakijoiden vastaanotossa, muun muassa turvapaikkaviraston perustaman vastaanottoviranomaisten verkoston kautta.
- (65) Olisi kannustettava hakijoiden vastaanoton asianmukaista yhteensovittamista toimivaltaisten viranomaisten välillä ja sen vuoksi edistettävä paikallisyhteisöjen ja vastaanottokeskusten sopusointuisia suhteita.
- (66) Kokemus on osoittanut, että tarvitaan valmiussuunnittelua, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan varmistaa hakijoiden asianmukainen vastaanotto tilanteissa, joissa jäsenvaltioihin saapuu suhteettoman suuri määrä kansainvälistä suojelua hakevia henkilöitä. Jäsenvaltioiden valmiussuunnitelmassa kaavailtujen toimenpiteiden asianmukaisuutta olisi seurattava ja arvioitava. Valmiussuunnittelu on olennainen osa jäsenvaltioiden suunnittelu- prosesseja, eikä sitä voida pitää poikkeuksellisenä toimintana.
- (67) Turvapaikkaviraston olisi avustettava jäsenvaltioita näiden valmiussuunnitelmien laatimisessa ja tarkistamisessa asianomaisen jäsenvaltion suostumuksella. Valmiussuunnitelmassa olisi oltava kattava valikoima toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan vastata jäsenvaltioiden vastaanottojärjestelmiin mahdollisesti kohdistuvaan suhteettomaan paineeseen ja tehostaa näitä järjestelmiä. Tätä direktiiviä sovellettaessa suhteettoman paineen tilanteelle voi olla

luonteenomaista se, että maahan tulee äkillisesti niin suuri määrä kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä, että heidän tulonsa kuormittaa hyvin valmistautuneenkin vastaanottojärjestelmän äärimmäisilleen. Jotta tällaiseen tilanteeseen voitaisiin varautua entistä paremmin, turvapaikkaviraston kehittämään malliin olisi sisällyttävä ohjeistusta siitä, miten määrittää mahdollisia skenaarioita, näiden skenaarioiden vaikutuksia sekä näihin skenaarioihin vastaamiseksi toteutettavia toimia ja saatavilla olevia resursseja.

- (68) Jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa käyttöön tai pitää voimassa säännöksiä, jotka ovat suotuisampia jäsenvaltiosta kansainvälistä suojelua pyytävälle kolmansien maiden kansalaisille ja kansalaisuudettomille henkilöille.
- (69) Jäsenvaltioita kehoitetaan soveltamaan tämän direktiivin säännöksiä menettelyissä, joissa päätetään muunlaista kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1347⁽¹²⁾ säädettyä suojelua koskevista hakemuksista.
- (70) Tämän direktiivin täytäntöönpanoa olisi arvioitava säännöllisesti. Jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle tiedot, joita se tarvitsee voidakseen täyttää tämän direktiivin mukaiset kertomuksen esittämistä koskevat velvollisuutensa.
- (71) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on hakijoiden vastaanotto-olosuhteita jäsenvaltioissa koskevien yhdenmukaistettujen vaatimusten vahvistaminen, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- (72) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman⁽¹³⁾ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoituksen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.
- (73) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdystä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.
- (74) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdystä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (75) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Tämän direktiivin tarkoituksena on ennen kaikkea varmistaa, että ihmisarvoa kunnioitetaan täysimääräisesti ja että perusoikeuskirjan 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ja 47 artiklan soveltamista edistetään, ja direktiivi on pantava täytäntöön tämän mukaisesti.
- (76) Velvollisuuden saattaa tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä olisi rajoitettava säännöksiin, joilla muutetaan aiemman direktiivin säännöksiä. Velvollisuus saattaa sisällöltään muuttumattomat säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä perustuu aiempaan direktiiviin.
- (77) Tällä direktiivillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden velvollisuuteen noudattaa liitteessä I olevaa määräaika, jonka kuluessa niiden on saatettava siinä mainittu direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä,

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1347, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten tai kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle, neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU kumoamisesta (EUVL L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽¹³⁾ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

KOHDE, MÄÄRITELMÄT JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Kohde

Tässä direktiivissä vahvistetaan kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevat vaatimukset.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) "kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella" tai "hakemuksella" kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa hakevan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa;
- 2) "hakijalla" kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, josta ei vielä ole tehty lainvoimaista päätöstä;
- 3) "perheenjäsenillä", sikäli kuin perhe oli olemassa jo ennen hakijan saapumista jäsenvaltioiden alueelle, kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn aikana saman jäsenvaltion alueella olevia hakijan seuraavia perheenjäseniä:
 - a) hakijan aviopuoliso tai avopuoliso, jos avopuolisot rinnastetaan aviopuolisoihin asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä tai käytännössä;
 - b) a alakohdassa tarkoitettujen puolisoitten tai hakijan alaikäiset tai täysi-ikäiset huollettavana olevat lapset, jos nämä ovat naimattomia, riippumatta siitä, ovatko he syntyneet avioliitossa tai avioliiton ulkopuolella tai onko heidät adoptoitu kansallisessa lainsäädännössä säädetyn mukaisesti; alaikäinen katsotaan naimattomaksi, mikäli hänen avioliittonsa ei yksilöllisen arvioinnin perusteella olisi asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukainen, jos se olisi solmittu asianomaisessa jäsenvaltiossa, ottaen erityisesti huomioon vähimmäisavioikä;
 - c) jos hakija on alaikäinen ja naimaton, hakijan isä, äiti tai muu aikuinen, myös täysi-ikäinen sisarus, joka joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan on vastuussa kyseisestä hakijasta; alaikäinen katsotaan naimattomaksi, mikäli hänen avioliittonsa ei yksilöllisen arvioinnin perusteella olisi asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukainen, jos se olisi solmittu asianomaisessa jäsenvaltiossa, ottaen erityisesti huomioon vähimmäisavioikä;
- 4) "alaikäisellä" alle 18-vuotiasta kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä;
- 5) "ilman huoltajaa olevalla alaikäisellä" alaikäistä, joka saapuu jäsenvaltioiden alueelle ilman hänestä joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan vastuussa olevaa aikuista ja niin kauan kuin kyseinen alaikäinen ei tosiasiallisesti ole tällaisen aikuisen huostassa, sekä alaikäistä, joka jää ilman huoltajaa sen jälkeen, kun hän on saapunut jäsenvaltioiden alueelle;
- 6) "vastaanotto-olosuhteilla" kaikkia jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti hakijoiden hyväksi toteuttamia toimenpiteitä;
- 7) "aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla" vastaanotto-olosuhteita, joihin kuuluvat majoitus, ruoka, vaatetus ja henkilökohtaiset hygieniatuotteet, jotka annetaan luontoissuorituksina, rahallisina etuuksina tai maksukuponkeina tai niiden yhdistelmänä, sekä päivittäisiin menoihin tarkoitettu etuus;

- 8) "päivittäisiin menoihin tarkoitettulla etuudella" etuutta, joka annetaan hakijoille määräjain, jotta he voisivat toimia päivittäisessä elämässään jossain määrin itsenäisesti, ja joka annetaan rahana, maksukuponkeina, luontoissuorituksina tai niiden yhdistelmänä edellyttäen, että tällaiseen etuuteen sisältyy myös rahaa;
- 9) "säilönotolla" sitä, että jäsenvaltio sulkee hakijan tiettyyn paikkaan, jossa hakijalta on viety hänen liikkumisvapautensa;
- 10) "vastaanottokeskuksella" mitä tahansa paikkaa, jota käytetään hakijoiden joukkomajoitukseen;
- 11) "pakenemisen vaaralla" sitä, että yksittäistapauksessa on olemassa kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin objektiivisiin kriteereihin perustuvia erityisiä syitä ja olosuhteita, joiden perusteella voidaan olettaa, että hakija saattaa paeta;
- 12) "pakenemisella" toimintaa, jonka myötä ei pysytle toimivaltaisten hallinto- tai oikeusviranomaisten saavutettavissa vaan esimerkiksi poistuu jäsenvaltion alueelta ilman toimivaltaisten viranomaisten lupaa syistä, jotka eivät ole hakijasta riippumattomia;
- 13) "edustajalla" luonnollista henkilöä tai organisaatiota, myös viranomaista, jolla on tarvittava osaaminen ja asiantuntemus, myös alaikäisten kohtelun ja erityistarpeiden osalta, ja jonka toimivaltaiset viranomaiset nimittävät edustamaan ja avustamaan ilman huoltajaa olevaa alaikäistä ja soveltuvin osin toimimaan hänen lukuunsa, jotta voidaan turvata tämän ilman huoltajaa olevan alaikäisen etu ja yleinen hyvinvointi niin, että ilman huoltajaa oleva alaikäinen voi käyttää tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia ja noudattaa siinä säädettyjä velvollisuuksia;
- 14) "hakijalla, jolla on erityisiä vastaanottotarpeita" hakijaa, joka tarvitsee erityisiä olosuhteita tai takeita voidakseen käyttää tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia ja noudattaa siinä säädettyjä velvollisuuksia.

3 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kolmansien maiden kansalaisiin ja kansalaisuudettomiin henkilöihin, jotka tekevät kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jäsenvaltioiden alueella, myös ulkorajalla, aluemerellä tai kauttakulkualueella, edellyttäen, että kyseisten kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden sallitaan oleskella tällä alueella hakijoina. Tätä direktiiviä sovelletaan myös hakijan perheenjäseniin edellyttäen, että tällainen kansainvälistä suojelua koskeva hakemus koskee kyseisiä perheenjäseniä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
2. Tätä direktiiviä ei sovelleta jäsenvaltioiden edustustoille esitettyihin diplomaattista tai alueellista turvapaikkaa koskeviin pyyntöihin.
3. Jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa tätä direktiiviä menettelyissä, joissa päätetään muunlaista kuin asetuksen (EU) 2024/1347 mukaista suojelua koskevista hakemuksista.

4 artikla

Suotuisimmat säännökset

Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa vastaanotto-olosuhteita koskevia säännöksiä, jotka ovat suotuisampia hakijalle ja hakijan kanssa samassa jäsenvaltiossa oleville perheenjäsenille ja lähiomaisille, kun tällaiset perheenjäsenet tai lähiomaiset ovat hakijan huollettavia tai kun tähän on humanitaarisia syitä, siltä osin kuin kyseiset säännökset eivät ole tämän direktiivin vastaisia.

II LUKU

VASTAANOTTO-OLOSUhteITA KOSKEVAT YLEISET SÄÄNNÖKSET

5 artikla

Tiedottaminen

1. Jäsenvaltioiden on annettava hakijoille tietoja tässä direktiivissä säädetyistä vastaanotto-olosuhteista, myös jäsenvaltion vastaanottojärjestelmää koskevia tietoja, mahdollisimman pian ja hyvissä ajoin, jotta hakijat voivat tosiasiallisesti käyttää tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia ja noudattaa siinä säädettyjä velvollisuuksia.

Jäsenvaltioiden on erityisesti annettava hakijoille tässä direktiivissä säädettyjä vastaanotto-olosuhteita koskevia vakiotietoja käyttäen Euroopan unionin turvapaikkaviraston, jäljempänä "turvapaikkavirasto", kehittämää mallia. Nämä tiedot on annettava mahdollisimman pian ja viimeistään kolmen päivän kuluttua hakemuksen tekemisestä tai sen rekisteröintiä koskevassa asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisessa määräajassa.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat saavat tietoja järjestöistä tai henkilöiden ryhmistä, jotka antavat erityistä oikeusapua ja oikeudellista edustusta, myös tällaista oikeusapua ja oikeudellista edustusta maksutta antavista järjestöistä tai ryhmistä, sekä järjestöistä, jotka voivat mahdollisesti auttaa heitä saatavilla oleviin vastaanotto-olosuhteisiin, myös terveydenhuoltoon, liittyvissä asioissa tai antaa niitä koskevia tietoja.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut tiedot annetaan kirjallisesti tiiviisti esitettyinä, avoimessa, ymmärrettävässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa käyttäen selkeää ja yksinkertaista kieltä ja että ne annetaan kielellä, jota hakija ymmärtää tai jota hakijan voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän. Tarvittaessa kyseiset tiedot on annettava myös suullisesti tai tapauksen mukaan visuaalisessa muodossa, kuten käyttäen videoita tai kuvamerkkejä, ja ne on mukautettava hakijan tarpeisiin.

Jos kyseessä on ilman huoltajaa oleva alaikäinen, jäsenvaltioiden on annettava 1 kohdassa tarkoitetut tiedot hänen ikätasolleen sopivalla tavalla ja siten, että ilman huoltajaa oleva alaikäinen varmasti ymmärtää ne, käyttäen tapauksen mukaan erityisesti alaikäisille mukautettua tietoa-aineistoa. Tiedot on annettava ilman huoltajaa olevan alaikäisen edustajan tai sen henkilön läsnä ollessa, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana siihen saakka, että edustaja nimitetään.

Poikkeustapauksissa jäsenvaltio voi antaa 1 kohdassa tarkoitetut tiedot hakijalle suullisen käännöksen avulla tai tapauksen mukaan visuaalisessa muodossa, kuten videoina tai kuvamerkkeinä, jos

- a) se ei pysty antamaan kyseisiä tietoja kirjallisesti mainitussa kohdassa asetetussa määräajassa, koska kieli, jota hakija ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, on harvinainen kieli; ja
- b) kyseinen hakija vahvistaa tiedot saatuaan ymmärtävänsä ne.

Kolmannessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltion on mahdollisimman pian teetettävä kirjallinen käännös 1 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja annettava tiedot hakijalle, paitsi jos on selvää, ettei niitä ole enää tarpeen antaa.

6 artikla

Asiakirjat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijalle annetaan asetuksen (EU) 2024/1348 29 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja.

2. Jäsenvaltio ei saa vain siksi, että hakija hakee kansainvälistä suojelua, tai pelkästään hänen kansalaisuutensa perusteella vaatia hakijaa toimittamaan tarpeettomia asiakirjoja tai suhteettoman suurta määrää asiakirjoja taikka asettaa hakijalle muita hallinnollisia vaatimuksia ennen kuin hänelle myönnetään oikeudet, joihin hän on oikeutettu tämän direktiivin nojalla.

3. Jäsenvaltiot voivat myöntää hakijalle matkustusasiakirjan vain, jos ilmenee vakavia humanitaarisia syitä tai muita pakottavia syitä, jotka edellyttävät hänen läsnäoloaan toisessa valtiossa. Matkustusasiakirjan voimassaolo on rajattava kattamaan ainoastaan sen myöntämisperusteen mukainen tarkoitus ja kesto.

*7 artikla***Vastaanottojärjestelmien järjestäminen**

1. Jäsenvaltiot voivat vapaasti järjestää vastaanottojärjestelmänsä tämän direktiivin mukaisesti. Hakijat voivat liikkua vapaasti asianomaisen jäsenvaltion alueella.
2. Edellyttäen, että kaikki hakijat voivat tosiasiallisesti käyttää tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan, jäsenvaltiot voivat sijoittaa hakijoita majoituspaikkoihin maansa alueella hallinnoidakseen turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmiään.
3. Kun jäsenvaltiot sijoittavat tai uudelleensijoittavat hakijoita majoituspaikkoihin, niiden on otettava huomioon objektiiviset tekijät, kuten 14 artiklassa tarkoitettu perheen yhtenäisyys ja hakijoiden erityiset vastaanottotarpeet.
4. Jäsenvaltiot voivat asettaa aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoamisen ehdoksi sen, että hakijat tosiasiallisesti asuvat majoituspaikassa, johon heidät on 2 kohdan mukaisesti sijoitettu.
5. Jäsenvaltiot voivat myös ottaa käyttöön mekanismeja vastaanottojärjestelmiensä tarpeiden arvioimiseksi ja täyttämiseksi, kuten mekanismeja, joilla varmistetaan, että hakijat tosiasiallisesti asuvat heille 2 kohdan mukaisesti osoitetussa majoituspaikassa.
6. Jäsenvaltioiden on vaadittava hakijoita ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille senhetkinen osoitteensa, puhelinnumero, josta heidät voi tavoittaa, ja mahdollinen sähköpostiosoite. Jäsenvaltioiden on myös vaadittava hakijoita ilmoittamaan näille toimivaltaisille viranomaisille mahdollisimman pian osoitteen, puhelinnumeron tai sähköpostiosoitteen muutoksista.
7. Jäsenvaltioiden ei edellytetä tekevän hallinnollisia päätöksiä tämän artiklan soveltamiseksi.

*8 artikla***Hakijoiden kohdentaminen tietylle maantieteelliselle alueelle**

1. Jäsenvaltiot voivat kohdentaa hakijat maansa tietylle maantieteelliselle alueelle, jolla he voivat liikkua vapaasti asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisen kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn keston ajan.
2. Jäsenvaltiot voivat kohdentaa hakijat maansa tietylle maantieteelliselle alueelle 1 kohdan nojalla vain varmistaakseen heidän hakemustensa nopean, tehokkaan ja tuloksellisen käsittelyn asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisesti tai kyseisten hakijoiden maantieteellisen jakautumisen, ottaen huomioon asianomaisten maantieteellisten alueiden kapasiteetin.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava hakijoille 5 artiklan mukaisesti heidän kohdentamisestaan tietylle maantieteelliselle alueelle sekä kyseisen alueen maantieteelliset rajat.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat voivat tosiasiallisesti käyttää tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan ja menettelyllisiä takeita kansainvälistä suojelua koskevassa menettelyssä sillä maantieteellisellä alueella, jolle heidät kohdennetaan. Kyseisen maantieteellisen alueen on oltava riittävän suuri, sen on mahdollistettava tarvittavan julkisen infrastruktuurin käyttö, eikä se saa vaikuttaa hakijoiden yksityiselämän loukkaamattomuuteen.
4. Jäsenvaltioiden ei edellytetä tekevän hallinnollisia päätöksiä 1 kohdan soveltamiseksi.
5. Jäsenvaltioiden on hakijan pyynnöstä myönnettävä hänelle lupa väliaikaisesti poistua tilapäisesti kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta asianmukaisesti perustelluista kiireellisistä ja vakavista perhesyistä tai jotta hän voi saada tarpeellista lääketieteellistä hoitoa, jota ei ole saatavilla kyseisellä maantieteellisellä alueella.

Jos hakija poistuu kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta ilman lupaa, jäsenvaltio ei saa soveltaa muita kuin tässä direktiivissä säädettyjä seuraamuksia.

Hakijan ei tarvitse pyytää lupaa mennäkseen sovittuun tapaamiseen viranomaisten kanssa tai saapuville tuomioistuimeen, jos hänen läsnäolonsa on välttämätöntä. Hakijan on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille etukäteen tällaisista sovituista tapaamisista.

6. Jos on todettu, esimerkiksi hakijan 29 artiklan mukaisen muutoksenhaku- tai uudelleenkäsitteilypyynnön seurauksena, että hakijalle ei ole myönnetty mahdollisuutta tosiasiallisesti käyttää tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan tai menettelyllisiä takeita kansainvälistä suojelua koskevassa menettelyssä kyseisellä maantieteellisellä alueella, hakijan kohdentamista tälle alueelle ei enää sovelleta.

7. Asianomaisen jäsenvaltion on ennen tämän artiklan soveltamista säädettävä sen soveltamisen edellytyksistä kansallisessa lainsäädännössä ja ilmoitettava asiasta komissiolle ja turvapaikkavirastolle asetuksen (EU) 2021/2303 5 luvun mukaisesti.

9 artikla

Liikkumisvapauden rajoitukset

1. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa päättää, että hakijalla on lupa asua vain määrättyssä, hakijoiden majoittamista varten mukautetussa paikassa, yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä tai jotta voidaan tehokkaasti estää hakijaa pakenemasta, jos pakenemisen vaara on olemassa, erityisesti, kun on kyse

- a) hakijoista, joiden edellytetään olevan toisessa jäsenvaltiossa asetuksen (EU) 2024/1351 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti; tai
- b) hakijoista, jotka on siirretty jäsenvaltioon, jossa heidän edellytetään olevan asetuksen (EU) 2024/1351 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti, heidän paettuaan toiseen jäsenvaltioon.

Jos hakijalle on annettu lupa asua vain määrättyssä paikassa tämän kohdan mukaisesti, aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoamisen ehdoksi on asetettava hakijan tosiasiallinen asuminen kyseisessä määrättyssä paikassa.

2. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa vaatia hakijoita ilmoittautumaan toimivaltaisille viranomaisille tietyinä ajankohtana tai kohtuullisin väliajoin edellyttäen, että se ei vaikuta suhteettomasti hakijoiden tämän direktiivin mukaisiin oikeuksiin.

Tällaisia ilmoittautumisvaatimuksia voidaan asettaa sen varmistamiseksi, että 1 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä noudatetaan, tai jotta hakijoita voidaan tosiasiallisesti estää pakenemasta.

3. Jäsenvaltio voi hakijan pyynnöstä myöntää tälle luvan asua tilapäisesti 1 kohdan mukaisesti nimetyn määrätyn paikan ulkopuolella. Päätökset tällaisesta luvasta on tehtävä objektiivisesti ja puolueettomasti kunkin yksittäistapauksen näkökohtien perusteella ja, jos lupaa ei myönnetä, on ilmoitettava perusteet tähän.

Hakijan ei tarvitse pyytää lupaa mennäkseen sovittuun tapaamiseen viranomaisten kanssa tai saapuville tuomioistuimeen, jos hänen läsnäolonsa on välttämätöntä. Hakijan on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille tällaisista sovitusta tapaamisista.

4. Edellä olevien 1 ja 2 kohdan mukaisesti tehtyjen päätösten on oltava oikeasuhteisia, ja niissä on otettava huomioon hakijan henkilökohtaisen tilanteen merkitykselliset näkökohdat, kuten hakijan erityiset vastaanottotarpeet.

5. Jäsenvaltioiden on esitettävä kaikissa tämän artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti tehdyissä päätöksissä niiden perusteena olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat. Hakijalle on ilmoitettava kirjallisesti tällaisesta päätöksestä samoin kuin menettelyistä, joilla päätökseen voidaan hakea muutosta 29 artiklan mukaisesti, sekä päätöksessä asetettujen velvollisuuksien noudattamatta jättämisen seurauksista. Jäsenvaltioiden on annettava tällaiset tiedot hakijalle kielellä, jota hän ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, ja tiiviisti esitetystä, avoimesta, ymmärrettävässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa käyttäen selkeää ja yksinkertaista kieltä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeusviranomaiset tutkivat tämän artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten laillisuuden viran puolesta, kun näitä päätöksiä on sovellettu pidempään kuin kahden kuukauden ajan, tai että näihin päätöksiin voidaan hakea muutosta asianomaisen hakijan pyynnöstä 29 artiklan mukaisesti.

10 artikla

Säilöönotto

1. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa henkilöä säilöön vain, koska hän on hakija, tai kyseisen hakijan kansalaisuuden perusteella. Säilöönotto voi perustua ainoastaan yhteen tai useampaan 4 kohdassa säädetyistä säilöönoton perusteista. Säilöönotto ei saa olla rangaistusluonteinen.

2. Jäsenvaltiot voivat tarpeen mukaan ja kunkin tapauksen yksilöllisen arvioinnin perusteella ottaa hakijan säilöön, jos muita, lievempiä vaihtoehtoisia toimenpiteitä ei voida soveltaa tehokkaasti.
3. Kun hakija otetaan säilöön, jäsenvaltioiden on otettava huomioon näkyvät merkit, lausunnot ja käyttäytyminen, jotka viittaavat siihen, että hakijalla on erityisiä vastaanottotarpeita. Jos 25 artiklassa säädettyä arviointia ei ole vielä saatu päätökseen, se on saatettava päätökseen ilman aiheetonta viivytystä ja sen tulokset on otettava huomioon päätettäessä, jatketaanko säilöönottoa tai onko säilöönotto-olosuhteita tarpeen mukauttaa.
4. Hakija voidaan ottaa säilöön ainoastaan yhdellä tai useammalla seuraavista perusteista:
 - a) jotta voidaan määrittää tai varmentaa hakijan henkilöllisyys tai kansalaisuus;
 - b) jotta voidaan määrittää kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteena olevat seikat, joita ei voitaisi saada selville ilman säilöönottoa, erityisesti, jos on olemassa pakenemisen vaara;
 - c) jotta voidaan varmistaa hakijalle 9 artiklan 1 kohdan mukaisella yksilöllisellä päätöksellä asetettujen oikeudellisten velvollisuuksien noudattaminen tapauksissa, joissa hakija ei ole noudattanut tällaisia velvollisuuksia ja joissa on edelleen olemassa pakenemisen vaara;
 - d) jotta voidaan tehdä asetuksen (EU) 2024/1348 43 artiklan mukaisen rajamenettelyn yhteydessä päätös hakijan oikeudesta tulla alueelle;
 - e) kun hakija otetaan säilöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY⁽¹⁴⁾ mukaisen palauttamismenettelyn yhteydessä, jotta voidaan valmistella palauttamista tai toteuttaa maastapoistaminen, ja asianomainen jäsenvaltio voi todeta objektiivisin perustein, joihin luetaan se, että hakijalla on jo ollut mahdollisuus päästä kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn piiriin, että on perusteltua syytä uskoa hakijan tekävän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen vain viivyttääkseen palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa tai estääkseen sen täytäntöönpanon;
 - f) kun säilöönotto on tarpeen kansallisen turvallisuuden tai yleisen järjestyksen vuoksi;
 - g) asetuksen (EU) 2024/1351 44 artiklan mukaisesti.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista säilöönoton perusteista on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa lainsäädännössä on säännökset säilöönoton vaihtoehtoista, joita ovat esimerkiksi säännöllinen ilmoittautuminen viranomaisille, rahavakuuden antaminen tai velvollisuus pysytellä määrättyssä paikassa.

11 artikla

Säilöön otetuille hakijoille myönnettävät takeet

1. Hakijan säilöönoton on oltava mahdollisimman lyhytkestoinen, ja hakijaa on pidettävä säilöön otettuna vain niin kauan kuin 10 artiklan 4 kohdassa säädettyt perusteet ovat sovellettavissa.

Edellä 10 artiklan 4 kohdassa säädettyjen säilöönoton perusteiden kannalta merkitykselliset hallinnolliset menettelyt on hoidettava asianmukaisella riipeydellä. Säilöönoton jatkamista ei voida perustella hallinnollisten menettelyjen viivästyksellä, joka ei johdu hakijasta.

2. Oikeus- tai hallintoviranomaisten on annettava hakijoiden säilöönottomääräykset kirjallisina. Säilöönottomääräyksessä on todettava sen perusteena olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat sekä syyt, joiden vuoksi lievempiä vaihtoehtoisia toimenpiteitä ei voida soveltaa tehokkaasti.

3. Jos säilöönottomääräyksen antaa hallintoviranomainen, jäsenvaltioiden on säädettävä, että oikeusviranomainen tutkii nopeasti säilöönoton laillisuuden viran puolesta ja/tai hakijan pyynnöstä. Kun laillisuusvalvonta suoritetaan viran puolesta, se on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti kunkin tapauksen olosuhteet huomioon ottaen ja viimeistään 15 päivän kuluttua tai poikkeuksellisissa tilanteissa viimeistään 21 päivän kuluttua säilöönoton alkamisesta. Kun laillisuusvalvonta suoritetaan hakijan pyynnöstä, se on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti kunkin tapauksen olosuhteet huomioon ottaen ja viimeistään 15 päivän kuluttua tai poikkeuksellisissa tilanteissa viimeistään 21 päivän kuluttua asiaankuuluvan menettelyn alkamisesta.

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 98).

Jos ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua viran puolesta suoritettavaa laillisuusvalvontaa ei ole saatu päätökseen 21 päivän kuluessa säilöönnoton alkamisesta tai siinä tarkoitettua hakijan pyynnöstä suoritettavaa laillisuusvalvontaa ei ole saatu päätökseen 21 päivän kuluessa asiaankuuluvan menettelyn alkamisesta, asianomainen hakija on päästettävä välittömästi vapaaksi.

4. Säilöön otetulle hakijalle on ilmoitettava välittömästi kirjallisesti kielellä, jota hän ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, säilöönnoton perusteet ja kansallisessa lainsäädännössä säädetyt menettelyt, joiden mukaisesti säilöönottomääräykseen voidaan hakea muutosta, sekä mahdollisuudesta pyytää maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta.

5. Oikeusviranomaisen on tarkasteltava säilöönnoton perusteita uudelleen kohtuullisin väliajoin viran puolesta tai asianomaisen hakijan pyynnöstä, varsinkin jos säilöönnotto pitkittyy, ilmenee merkityksellisiä seikkoja tai saadaan uusia tietoja, jotka saattavat vaikuttaa säilöönnoton laillisuuteen.

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten säilöönnoton perusteita on tarkasteltava uudelleen viran puolesta säännöllisin väliajoin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ensimmäisen alakohdan soveltamista.

Jos laillisuusvalvonnan tuloksena todetaan, että säilöönnottoa on pidettävä laittomana, asianomainen hakija on päästettävä välittömästi vapaaksi.

6. Tämän artiklan 3 ja 5 kohdassa tarkoitettua säilöönottomääräyksen laillisuusvalvontaa suoritettaessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoilla on mahdollisuus saada maksutta oikeusapua ja oikeudellista edustusta 29 artiklassa säädetyin ehdoin.

12 artikla

Säilöönnotto-olosuhteet

1. Hakijoiden säilöönnotto on toteutettava pääsääntöisesti erityisissä säilöönnottoyksiköissä. Jos jäsenvaltio ei pysty tarjoamaan majoitusta erityisessä säilöönnottoyksikössä vaan joutuu turvautumaan vankilamajoitukseen, säilöön otettu hakija on pidettävä erillään tavanomaisista vangeista ja sovelletaan tässä direktiivissä säädetyjä säilöönnotto-olosuhteita.

Aina kun se on mahdollista, säilöön otetut hakijat on pidettävä erillään muista kolmansien maiden kansalaisista, jotka eivät ole jättäneet kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta.

Jos säilöön otettuja hakijoita ei voida pitää erillään muista kolmansien maiden kansalaisista, asianomaisen jäsenvaltion on varmistettava, että sovelletaan tässä direktiivissä säädetyjä säilöönnotto-olosuhteita.

2. Säilöön otetuilla hakijoilla on oltava mahdollisuus ulkoiluun.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettua edustavilla henkilöillä on mahdollisuus olla yhteydessä hakijoihin ja vieraila heidän luonaan yksityisyyden suojan varmistavissa olosuhteissa. Tämä mahdollisuus on oltava myös järjestöllä, joka toimii asianomaisen jäsenvaltion alueella Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun puolesta kyseisen jäsenvaltion kanssa tehdyn sopimuksen nojalla.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perheenjäsenillä, oikeudellisilla avustajilla tai neuvonantajilla ja asianomaisen jäsenvaltion tunnustamia valtiosta riippumattomia järjestöjä edustavilla henkilöillä on mahdollisuus olla yhteydessä hakijoihin ja vieraila heidän luonaan yksityisyyden suojan varmistavissa olosuhteissa. Säilöönnottoyksikköön pääsyä voidaan rajoittaa vain, jos nämä rajoitukset ovat kansallisen lainsäädännön perusteella objektiivisesti arvioituna välttämättömiä turvallisuuden, yleisen järjestyksen tai säilöönnottoyksikön hallinnoinnin kannalta, edellyttäen, että pääsyä ei rajoiteta merkittävästi tai tehdä mahdottomaksi.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että säilöön otetuille hakijoille annetaan järjestelmällisesti tietoja yksikössä noudatettavista säännöistä ja kyseisten hakijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista kielellä, jota he ymmärtävät tai jota heidän voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän. Jos hakija otetaan säilöön rajatarkastusasemalla tai kauttakulkualueella, jäsenvaltiot voivat poiketa tästä velvollisuudesta asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja kohtuullisen ajan, jonka on oltava mahdollisimman lyhyt. Tätä poikkeusta ei sovelleta asetuksen (EU) 2024/1348 43 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

13 artikla

Sellaisten hakijoiden säilöönotto, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita

1. Kansallisten viranomaisten on ensisijaisesti huolehdittava sellaisten säilöön otettujen hakijoiden, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, terveydestä, mielenterveys mukaan lukien.

Jos säilöönotto vaarantaisi vakavasti sellaisten hakijoiden fyysisen terveyden ja mielenterveyden, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, kyseisiä hakijoita ei saa ottaa säilöön.

Jos säilöön otetaan hakijoita, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, jäsenvaltioiden on varmistettava näiden hakijoiden tilanteen säännöllinen seuranta sekä oikea-aikaisen ja riittävän tuen tarjoaminen heille ottaen huomioon heidän henkilökohtainen tilanteensa, mukaan lukien heidän fyysinen terveytensä ja mielenterveytensä.

2. Alaikäisiä ei pääsääntöisesti saa ottaa säilöön. Heidät on sijoitettava soveltuvaan majoitukseen 26 ja 27 artiklan mukaisesti.

Kun perheessä on alaikäisiä, on pääsääntöisesti käytettävä säilöönnotolle vaihtoehtoisia asianmukaisia toimenpiteitä perheen yhtenäisyyden periaatteen mukaisesti. Tällaiset perheet on sijoitettava niille soveltuvaan majoitukseen.

Poikkeusolosuhteissa, viimeisenä keinona ja sen jälkeen, kun on todettu, että muita, lievempiä vaihtoehtoisia toimenpiteitä ei voida soveltaa tehokkaasti, ja kun on arvioitu säilöönnoton olevan alaikäisten edun mukaista 26 artiklan mukaisesti, alaikäisiä voidaan ottaa säilöön,

a) kun on kyse huoltajan kanssa olevista alaikäisistä ja alaikäisen vanhempi tai pääasiallinen huoltaja otetaan säilöön; tai

b) kun on kyse ilman huoltajaa olevista alaikäisistä ja säilöönnotolla turvataan alaikäisen hyvinvointi.

Tällaisen säilöönnoton on oltava mahdollisimman lyhytkestoinen. Alaikäisiä ei saa koskaan ottaa säilöön vankilaan tai muuhun lainvalvontatarkoituksiin käytettävään laitokseen. On tehtävä kaikki mahdollinen säilöön otettujen alaikäisten päästämiseksi vapaaksi ja sijoittamiseksi alaikäisille soveltuvaan majoitukseen.

Lapsen edun, sellaisena kuin sitä tarkoitetaan 26 artiklassa, on oltava yksi jäsenvaltioiden ensisijaisesti huomioon ottamista seikoista.

Jos alaikäisiä otetaan säilöön, heillä on oltava oikeus koulutukseen 16 artiklan mukaisesti, paitsi jos koulutuksen järjestämisestä on heille vain vähän hyötyä siksi, että heidän säilöönottoaikansa jää hyvin lyhytkestoiseksi. Kyseisillä alaikäisillä on myös oltava mahdollisuus vapaa-ajan toimintaan, heidän ikätasolleen sopiva leikkiminen ja virkistystoiminta mukaan lukien.

3. Jos ilman huoltajaa olevia alaikäisiä otetaan säilöön, heidät on majoitettava tiloihin, jotka on mukautettu ilman huoltajaa olevien alaikäisten majoittamista varten. Tällaisissa tiloissa on oltava henkilökuntaa, joka on pätevää turvaamaan ilman huoltajaa olevien alaikäisten oikeudet ja huolehtimaan heidän tarpeistaan.

Jos ilman huoltajaa olevia alaikäisiä otetaan säilöön, jäsenvaltioiden on varmistettava, että heidät majoitetaan erilleen aikuisista.

4. Säilöön otetuille perheille on järjestettävä erilliset majoitustilat, jotka takaavat riittävän yksityisyyden.

Säilöön otetut perheet, joissa on alaikäisiä, on majoitettava säilöönottoyksiköihin, jotka on mukautettu alaikäisten tarpeisiin.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että säilöön otetut mies- ja naispuoliset hakijat majoitetaan erilleen, paitsi jos kyseiset säilöön otetut hakijat ovat perheenjäseniä ja kaikki asianomaiset henkilöt suostuvat yhteismajoitukseen.

Poikkeuksia ensimmäisessä alakohdassa säädettyyn voidaan soveltaa myös sellaisten yhteistilojen käyttöön, jotka on tarkoitettu virkistystoimintaan tai sosiaaliseen toimintaan, ruokailu mukaan lukien.

6. Kun hakija otetaan säilöön rajatarkastusasemalla tai kauttakulkualueella, lukuun ottamatta asetuksen (EU) 2024/1348 43 artiklassa tarkoitettuja tapauksia, jäsenvaltiot voivat poiketa 3 kohdan ensimmäisestä alakohdasta, 4 kohdasta ja 5 kohdan ensimmäisestä alakohdasta asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja kohtuullisen ajan, jonka on oltava mahdollisimman lyhyt. Jäsenvaltioilla on oltava käytössä riittävät tilat ja resurssit sen varmistamiseksi, että ne soveltavat tässä kohdassa säädettyjä poikkeuksia vain poikkeuksellisissa tilanteissa. Kun jäsenvaltiot soveltavat näitä poikkeuksia, niiden on ilmoitettava asiasta komissiolle ja turvapaikkavirastolle.

14 artikla

Perheet

Jos jäsenvaltio järjestää hakijoille majoituksen, sen on toteutettava aiheelliset toimenpiteet alueellaan olevan perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi aina, kun se on mahdollista. Tällaiset toimenpiteet toteutetaan hakijan suostumuksella.

15 artikla

Lääkärintarkastus

Jäsenvaltiot voivat vaatia, että hakijoille tehdään lääkärintarkastus kansanterveydellisistä syistä.

16 artikla

Alaikäisten koulunkäynti ja koulutus

1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä hakijoiden alaikäisille lapsille ja alaikäisille hakijoille vastaavin edellytyksin yhtäläinen pääsy koulutukseen kuin omille kansalaisilleen niin kauan kuin tällaisia alaikäisiä tai heidän vanhempiaan koskevaa maastapoistamistoimenpidettä ei tosiasiallisesti panna täytäntöön.

Alaikäisten erityistarpeet on otettava huomioon, ja erityisesti on kunnioitettava lapsen oikeutta koulutukseen ja terveydenhuoltoon. Alaikäisten koulutus on pääsääntöisesti järjestettävä yhdessä ja saman laatuksena jäsenvaltioiden omien kansalaisten koulutuksen kanssa. Jäsenvaltioiden on kaikin keinoin varmistettava alaikäisten koulutuksen jatkuminen niin kauan kuin heitä tai heidän vanhempiaan koskevaa maastapoistamistoimenpidettä ei tosiasiallisesti panna täytäntöön.

Jäsenvaltioiden ei pidä evätä keskiasteen opetusta vain, koska ala-ikäisestä on tullut täysi-ikäinen.

2. Jäsenvaltioiden on myönnettävä 1 kohdassa tarkoitetuille alaikäisille pääsy koulutusjärjestelmään mahdollisimman pian, ja ne saavat lykätä tämän pääsyn myöntämistä enintään kahdella kuukaudella päivästä, jona kansainvälistä suojelua koskeva hakemus jätettiin, ottaen huomioon koulujen loma-ajat. Jäsenvaltioiden on tarjottava koulutus yleisessä koulutusjärjestelmässä. Koulutus voidaan kuitenkin väliaikaisena toimenpiteenä ja enintään kuukauden ajan järjestää yleisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella.

Alaikäisille on tarjottava valmistavaa opetusta, myös kieliopetusta, silloin kun sitä tarvitaan helpottamaan heidän pääsyään ja osallistumistaan yleiseen koulutusjärjestelmään.

3. Kun yleiseen koulutusjärjestelmään pääsy ei alaikäisen erityistilanteen vuoksi ole mahdollista, asianomaisen jäsenvaltion on tarjottava muita koulutusjärjestelyjä kansallisen lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti.

17 artikla

Työnteko

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoilla on pääsy työmarkkinoille viimeistään kuuden kuukauden kuluttua päivästä, jona kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on rekisteröity, kun toimivaltainen viranomainen ei ole tehnyt hallinnollista päätöstä ja viive ei johdu hakijasta.

Jos jäsenvaltio on nopeuttanut kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteiden tutkintaa asetuksen (EU) 2024/1348 42 artiklan 1 kohdan a–f alakohdan mukaisesti, pääsyä työmarkkinoille ei myönnetä tai, jos se on jo myönnetty, se peruutetaan.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoilla, joilla on pääsy työmarkkinoille 1 kohdan mukaisesti, on kansallisen lainsäädännön mukainen tosiasiallinen pääsy työmarkkinoille.

Jäsenvaltiot voivat työmarkkinapoliittisista syistä, kuten nuorisotyöttömyysasteen vuoksi, selvittää, voisiko tietyn avoimen työpaikan, jota täyttämään työnantaja harkitsee hakijaa, jolla on pääsy työmarkkinoille 1 kohdan mukaisesti, täyttää asianomaisen jäsenvaltion kansalainen, muu unionin kansalainen tai kyseisessä jäsenvaltiossa laillisesti oleskeleva kolmannen maan kansalainen ja kansalaisuudeton henkilö. Jos jäsenvaltio toteaa, että tällainen henkilö voisi täyttää kyseisen

avoimen työpaikan, jäsenvaltio tai työnantaja voi kieltäytyä ottamasta hakijaa kyseiseen avoimeen työpaikkaan.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoita, joilla on pääsy työmarkkinoille 1 kohdan mukaisesti, kohdellaan yhdenvertaisesti niiden omien kansalaisten kanssa seuraavissa asioissa:

- a) työehdot, vähimmäistyöikä ja työolot, mukaan lukien palkkaus ja irtisanominen, työaika, loma ja vapaapäivät sekä työterveyttä ja -turvallisuutta koskevat vaatimukset;
- b) yhdistymisvapaus ja oikeus liittyä työntekijöitä tai työnantajia edustavan järjestön tai jonkin ammattialan järjestön jäseneksi, tällaisten järjestöjen myöntämät etuudet mukaan lukien, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yleistä järjestystä ja yleistä turvallisuutta koskevien kansallisten säännösten soveltamista;
- c) yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, mukaan lukien osaamista kehittävät kurssit, käytännön työharjoittelu ja työllisyysneuvontapalvelut;
- d) tutkintojen, todistusten ja muiden muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tunnustaminen voimassa olevissa ulkomaisten tutkintojen tunnustamismenettelyissä; ja
- e) pääsy asianmukaisiin järjestelmiin hakijoiden aiempien oppimistulosten ja kokemuksen arvioimiseksi, validoimiseksi ja tunnustamiseksi.

4. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa niiden hakijoiden yhdenvertaista kohtelua, joilla on pääsy työmarkkinoille 1 kohdan mukaisesti, seuraavasti:

- a) 3 kohdan b alakohdan osalta epämällä heiltä osallistumisen julkisoikeudellisten elinten hallintoon sekä julkisoikeudellisesti säädetyn tehtävän hoitamisen;
- b) 3 kohdan c alakohdan osalta epämällä heiltä seuraavat:
 - i) yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen liittyvät tuet ja lainat sekä kansallisen lainsäädännön mukaisten maksujen suorittaminen pääsystä korkeakoulutukseen tai muuhun keskiasteen jälkeiseen koulutukseen; ja
 - ii) yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, jota ei tarjota voimassa olevan työsopimuksen puitteissa, myös silloin, kun se tarjotaan työllistymisen edistämiseksi;
- c) 3 kohdan d tai e alakohdan osalta olemalla soveltamatta yhdenvertaista kohtelua vähintään kolmen kuukauden ajan päivästä, jona kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on rekisteröity.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että työllisiä hakijoita tai hakijoita, joilla on oikeus sosiaaliturvaetuuksiin aiemman työsuhteen perusteella, kohdellaan yhdenvertaisesti niiden omien kansalaisten kanssa asetuksen (EY) N:o 883/2004 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla sosiaaliturvan aloilla.

6. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa yhdenvertaista kohtelua tämän artiklan 5 kohdan osalta epämällä hakijoilta sosiaaliturvaedut, jotka ovat riippumattomia työskentelykausista tai maksuista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EU) N:o 1231/2010 soveltamista.

7. Oikeus yhdenvertaiseen kohteluun tämän artiklan nojalla ei luo oikeutta oleskeluun tapauksissa, joissa asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisesti tehdyllä päätöksellä on lakkautettu hakijan oikeus jäädä jäsenvaltioon.

8. Tämän artiklan 3 kohdan d alakohtaa sovellettaessa ja rajoittamatta direktiivin 2005/36/EY 2 artiklan 2 kohdan ja 3 artiklan 3 kohdan soveltamista jäsenvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan helpotettava sellaisten hakijoiden, jotka eivät pysty esittämään asiakirjatodisteita pätevydestään, täyttä mahdollisuutta käyttää voimassa olevia ulkomaisten tutkintojen tunnustamismenettelyjä.

9. Pääsyä työmarkkinoille ei saa peruuttaa muutoksenhakumenettelyn aikana, jos hakijalla on oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle kyseisen menettelyn ajaksi, eikä ennen kuin muutoksenhaussa annettu kielteinen päätös on annettu tiedoksi.

18 artikla

Kielikurssit ja ammatillinen koulutus

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat voivat päästä kielikursseille, kansalaiskasvatuskursseille tai ammattikoulutuskursseille, jotka kyseiset jäsenvaltiot katsovat tarkoituksenmukaisiksi, jotta voidaan parantaa hakijoiden kykyä toimia itsenäisesti, olla vuorovaikutuksessa toimivaltaisten viranomaisten kanssa tai löytää työtä, tai jäsenvaltioiden on kansallisesta järjestelmästä riippuen helpotettava pääsyä tällaisille kursseille riippumatta siitä, onko hakijoilla pääsyä työmarkkinoille 17 artiklan mukaisesti.

Jos hakijoilla on riittävästi varoja, jäsenvaltiot voivat vaatia heitä maksamaan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen kurssien kustannukset tai osallistumaan näihin kustannuksiin.

19 artikla

Aineellisia vastaanotto-olosuhteita ja terveydenhuoltoa koskevat yleiset säännökset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ovat hakijoiden saatavilla siitä hetkestä alkaen, kun he tekevät kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa asetuksen (EU) 2024/1348 26 artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ja hakijoiden 22 artiklan mukaisesti saama terveydenhuolto turvaavat hakijoille riittävän elintason, joka takaa heidän toimeentulonsa, suojelee heidän fyysistä terveyttään ja mielenterveyttään ja vastaa heidän perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksiaan.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu riittävä elintaso turvataan myös sellaisten hakijoiden erityistilanteessa, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, sekä säilöön otettujen henkilöiden tilanteessa.

3. Jäsenvaltiot voivat asettaa kaikkien tai joidenkin aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoamisen ehdoksi sen, että hakijalla ei ole riittävästi varoja 2 kohdassa tarkoitettuun riittävään elintasaan.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että hakija maksaa aineellisten vastaanotto-olosuhteiden kustannukset tai osallistuu näihin kustannuksiin, jos hänellä on siihen riittävästi varoja, esimerkiksi jos hän on ollut työssä kohtuullisen ajan, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

Jäsenvaltiot voivat myös vaatia, että hakija maksaa saamansa terveydenhuollon kustannukset tai osallistuu näihin kustannuksiin, jos hänellä on siihen riittävästi varoja, paitsi jos terveydenhuolto tarjotaan kyseisten jäsenvaltioiden omille kansalaisille maksutta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

5. Jos käy ilmi, että hakijalla oli riittävästi varoja aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tai 4 kohdan mukaisesti saamansa terveydenhuollon kustannusten maksamiseen siihen aikaan, kun hakijalle tarjottiin riittävä elintaso, jäsenvaltiot voivat vaatia hakijaa korvaamaan mainittujen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tai mainitun terveydenhuollon kustannukset.

6. Jäsenvaltioiden on noudatettava suhteellisuusperiaatetta arvioidessaan hakijan varoja, vaatiessaan hakijaa maksamaan aineellisten vastaanotto-olosuhteiden ja saamansa terveydenhuollon kustannukset tai osallistumaan näihin kustannuksiin tai vaatiessaan hakijaa korvaamaan kustannukset 5 kohdan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on myös otettava huomioon hakijan henkilökohtainen tilanne ja tarve kunnioittaa hänen ihmisarvoaan tai henkilökohtaista koskemattomuuttaan sekä hakijan erityiset vastaanottotarpeet.

7. Jos jäsenvaltiot tarjoavat aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisina etuuksina tai maksukuponkeina, niiden määrä on määritettävä käyttäen perusteena tasoja, jotka asianomainen jäsenvaltio on lainsäädännössä tai käytännössä vahvistanut omien kansalaistensa riittävän elintason turvaamiseksi. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä tasot komissiolle ja turvapaikkavirastolle. Jäsenvaltiot voivat tältä osin soveltaa hakijoihin epäedullisempaa kohtelua kuin omiin kansalaisiinsa, etenkin jos aineellinen tuki tarjotaan kokonaan tai osittain luontoissuorituksina tai jos kyseisillä omiin kansalaisiin sovellettavilla tasoilla on tarkoitus turvata korkeampi elintaso kuin tässä direktiivissä veloitetaan tarjoamaan hakijoille.

20 artikla

Aineellisia vastaanotto-olosuhteita koskevat järjestelyt

1. Jos jäsenvaltiot järjestävät majoituksen luontoissuorituksena, niiden on varmistettava, että tällainen majoitus tarjoaa hakijalle riittävän elintason 19 artiklan 2 kohdan mukaisesti sekä tarvittavan tuen hakijan erityisten vastaanottotarpeiden huomioon ottamiseksi. Järjestettävä majoitus on toteutettava jollakin seuraavista tavoista tai niiden yhdistelmänä:

- a) tiloissa, joita käytetään hakijoiden majoittamiseen rajalla tai kauttakulkualueella tehdyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyn ajan;
- b) vastaanottokeskuksissa;
- c) yksityiskodeissa, erillisissä asunnoissa, hotelleissa tai muissa hakijoiden majoittamista varten mukautetuissa tiloissa.

2. Rajoittamatta 12 ja 13 artiklassa säädettyjen erityisten säilöönotto-olosuhteiden soveltamista jäsenvaltioiden on tämän artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen majoituksen osalta varmistettava, että

- a) hakijoille taataan perhe-elämän suoja;
- b) hakijoilla on mahdollisuus pitää yhteyttä sukulaisiin, oikeudellisiin avustajiin tai neuvonantajiiin ja henkilöihin, jotka edustavat Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettua ja muita asian kannalta merkityksellisiä kansallisia, kansainvälisiä ja valtiosta riippumattomia järjestöjä ja elimiä;
- c) perheenjäsenille, oikeudellisille avustajille tai neuvonantajille ja henkilöille, jotka edustavat Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettua ja asian kannalta merkityksellisiä, asianomaisen jäsenvaltion tunnustamia valtiosta riippumattomia järjestöjä, myönnetään pääsy majoitustiloihin; näiden henkilöiden pääsyä majoitustiloihin voidaan rajoittaa ainoastaan tilojen ja hakijoiden turvallisuuteen liittyvistä syistä.

3. Jäsenvaltioiden on aineellisia vastaanotto-olosuhteita tarjotessaan otettava huomioon hakijoiden sukupuoleen ja ikään liittyvät seikat sekä niiden hakijoiden tilanne, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita.

4. Kun jäsenvaltiot järjestävät majoituksen 1 kohdan mukaisesti, niiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen aina kun se on mahdollista, että ehkäistään pahoinpitelyä ja väkivaltaa, myös seksuaalisiin, sukupuoleen liittyviin, rasistisiin tai uskonnollisiin motiiveihin perustuvaa väkivaltaa.

5. Jos naispuolisia hakijoita sijoitetaan vastaanottokeskuksiin, jäsenvaltioiden on järjestettävä heille ja heidän alaikäisille lapsilleen erilliset saniteettitilat ja turvallinen paikka kyseisissä keskuksissa.

6. Jäsenvaltioiden on aina kun se on mahdollista varmistettava, että huollettavat täysi-ikäiset hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, majoitetaan yhdessä samassa jäsenvaltiossa jo olevien täysi-ikäisten lähisukulaisten kanssa, jotka ovat asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan heistä vastuussa.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoita siirretään majoitusyksiköstä toiseen vain, kun se on välttämätöntä. Jäsenvaltioiden on annettava hakijoille mahdollisuus ilmoittaa oikeudellisille avustajilleen tai neuvonantajilleen siirrosta ja uusi osoitteensa.

8. Aineelliset vastaanotto-olosuhteet tarjoavilla henkilöillä, mukaan lukien vastaanottokeskuksissa terveydenhuoltoa ja opetusta tarjoavat henkilöt, on oltava asianmukainen koulutus, ja heitä sitoo työssään saamiensa tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

9. Jäsenvaltiot voivat ottaa hakijat mukaan päättämään vastaanottokeskusten aineellisten resurssien käytöstä ja aineettomista näkökohdista muodostamalla asukkaita edustavia neuvoa-antavia neuvostoja tai komiteoita. Jäsenvaltiot voivat myös sallia hakijoiden tehdä vapaaehtoistyötä vastaanottokeskuksen ulkopuolella kansallisessa lainsäädännössä säädetyn edellytyksin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 17 artiklan soveltamista.

10. Jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja kohtuullisen ajan, jonka on oltava mahdollisimman lyhyt, poikkeuksellisesti tarjota aineellisia vastaanotto-olosuhteita, jotka eroavat tässä artiklassa säädettyistä tavanomaisista olosuhteista, jos

- a) hakijan erityistarpeet on arvioitava 25 artiklan mukaisesti;

- b) tavallisesti käytettävissä olevat majoitustilat ovat täynnä tilapäisesti tai tavallisesti käytettävissä olevat majoitustilat eivät tilapäisesti ole käytettävissä majoitettavien henkilöiden suhteettoman suuren määrän taikka ihmisen aiheuttaman katastrofin tai luonnonkatastrofin vuoksi.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla tavanomaisesta eroavilla aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla on joka tapauksessa varmistettava kaikille hakijoille 22 artiklan mukainen terveydenhuollon saatavuus sekä unionin oikeuden, mukaan lukien perusoikeuskirja, ja kansainvälisten velvoitteiden mukainen elintaso.

Jos jäsenvaltio tarjoaa tavanomaisesta eroavia aineellisia vastaanotto-olosuhteita tämän kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, kyseisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava komissiolle ja turvapaikkavirastolle 32 artiklan 2 kohdan mukaisesti valmiussuunnitelmansa aktivoimisesta. Kyseisen jäsenvaltion on myös ilmoitettava komissiolle ja turvapaikkavirastolle heti, kun tavanomaisesta eroavien aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoamiselle ei enää ole perusteita.

21 artikla

Vastaanotto-olosuhteet muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa hakijan edellytetään olevan

Siitä ajankohdasta, jona hakijalle on ilmoitettu päätöksestä siirtää hänet hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon asetuksen (EU) 2024/1351 mukaisesti, hän ei enää ole oikeutettu tämän direktiivin 17–20 artiklassa säädettyihin vastaanotto-olosuhteisiin missään muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen edellytetään olevan asetuksen (EU) 2024/1351 mukaisesti. Tämä ei vaikuta tarpeeseen varmistaa unionin oikeuden, mukaan lukien perusoikeuskirja, ja kansainvälisten velvoitteiden mukainen elintaso.

Jollei asiasta anneta erillistä päätöstä, siirtopäätöksessä on todettava, että asiaankuuluvat vastaanotto-olosuhteet on peruutettu tämän artiklan mukaisesti. Hakijalle on ilmoitettava hänen oikeutensa ja velvollisuutensa suhteessa kyseiseen päätökseen.

22 artikla

Terveydenhuolto

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että riippumatta siitä, missä hakijoiden edellytetään olevan asetuksen (EU) 2024/1351 mukaisesti, he saavat tarvittavan terveydenhuollon joko yleislääkärien tai tarvittaessa erikoislääkärien antamana. Tällaisen tarvittavan terveydenhuollon on oltava riittävän laadukasta ja käsitettävä vähintään akuutti terveydenhoito ja välttämätön sairaanhoito, mukaan lukien vakavien mielenterveyshäiriöiden hoito, sekä vakavan fyysisen vaurion hoitamiseksi tarvittavat seksuaali- ja lisääntymisterveyden palvelut.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoiden alaikäiset lapset ja alaikäiset hakijat saavat samantyyppistä terveydenhuoltoa kuin niiden omat alaikäiset kansalaiset. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että täysi-ikäiseksi tullut alaikäinen saa tämän artiklan mukaisesti tarjottavaa erityishoitoa, joka on alkanut ennen kuin hänestä tuli täysi-ikäinen ja joka katsotaan tarpeelliseksi, ilman keskeytyksiä tai viiveitä.

3. Kun se on tarpeen lääketieteellisistä syistä, jäsenvaltioiden on järjestettävä hakijoille, joilla on erityisiä vastaanototarpeita, tarpeellinen lääketieteellinen tai muunlainen apu, kuten tarvittava kuntoutus ja lääkinnälliset apuvälineet, mukaan lukien asianmukainen mielenterveyshuolto.

III LUKU

AINEELLISTEN VASTAANOTTO-OLOSUHTEIDEN RAJOITTAMINEN TAI PERUUTTAMINEN

23 artikla

Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittaminen tai peruuttaminen

1. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa päivittäisiin menoihin tarkoitetun etuuden määrää tai peruuttaa tämän etuuden sellaisten hakijoiden osalta, joiden edellytetään olevan niiden alueella asetuksen (EU) 2024/1351 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Kun se on asianmukaisesti perusteltua ja oikeasuhteista, jäsenvaltiot voivat myös

- a) rajoittaa muita aineellisia vastaanotto-olosuhteita; tai
 - b) 2 kohdan e alakohtaa sovellettaessa peruuttaa muut aineelliset vastaanotto-olosuhteet.
2. Jäsenvaltiot voivat tehdä 1 kohdan mukaisen päätöksen, jos hakija
- a) poistuu maantieteelliseltä alueelta, jolla hakija voi liikkua vapaasti 8 artiklan mukaisesti, tai toimivaltaisen viranomaisen 9 artiklan mukaisesti nimeämästä määrätystä asuinpaikasta ilman lupaa taikka pakenee;
 - b) ei tee yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tai ei noudata niiden asettamia menettelyvaatimuksia;
 - c) on jättänyt asetuksen (EU) 2024/1348 3 artiklan 19 alakohdassa määritellyn myöhemmän hakemuksen;
 - d) on kätkenyt varoja ja saanut näin ollen aiheutonta etua aineellisista vastaanotto-olosuhteista;
 - e) on vakavasti tai toistuvasti rikkonut vastaanottokeskuksen sääntöjä tai käyttäytynyt väkivaltaisesti tai uhkaavasti vastaanottokeskuksessa; tai
 - f) ei osallistu jäsenvaltion tarjoamiin tai järjestelmiin pakollisiin kotouttamistoimenpiteisiin, paitsi jos on kyse hakijasta riippumattomista olosuhteista.
3. Kun jäsenvaltio on tehnyt päätöksen 2 kohdan a, b tai f alakohdassa tarkoitettussa tilanteessa ja kyseisen päätöksen perusteena ollut asiointi ei enää vallitse, jäsenvaltion on harkittava, voidaanko peruutetut tai rajoitetut aineelliset vastaanotto-olosuhteet palauttaa kokonaan tai osittain. Jos aineellisia vastaanotto-olosuhteita ei palauteta kokonaan, jäsenvaltion on tehtävä asianmukaisesti perusteltu päätös ja annettava se tiedoksi hakijalle.
4. Tämän artiklan 1 kohdan mukaiset päätökset on tehtävä objektiivisesti ja puolueettomasti kunkin yksittäistapauksen näkökohtien perusteella, ja niissä on todettava syyt, joihin ne perustuvat. Päätösten on erityisesti sellaisten hakijoiden osalta, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, perustuttava hakijan henkilökohtaiseen tilanteeseen suhteellisuusperiaate huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden on varmistettava kaikille hakijoille 22 artiklan mukainen terveydenhuollon saatavuus sekä unionin oikeuden, mukaan lukien perusoikeuskirja, ja kansainvälisten velvoitteiden mukainen elintaso.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineellisia vastaanotto-olosuhteita ei rajoiteta eikä peruuteta, ennen kuin 2 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa on tehty päätös.

IV LUKU

HAKIJAT, JOILLA ON ERITYISIÄ VASTAANOTTOTARPEITA

24 artikla

Hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita

Jäsenvaltioiden on otettava huomioon niiden hakijoiden erityistilanne, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita.

Jäsenvaltioiden on otettava huomioon se seikka, että tietyillä hakijoilla, kuten johonkin seuraavista ryhmistä kuuluvilla hakijoilla, on muita todennäköisemmin erityisiä vastaanottotarpeita:

- a) alaikäiset;
- b) ilman huoltajaa olevat alaikäiset;
- c) vammaiset henkilöt;
- d) vanhukset;

- e) raskaana olevat naiset;
- f) homo- ja biseksuaaliset sekä trans- ja intersukupuoliset henkilöt;
- g) yksinhuoltajat, joilla on alaikäisiä lapsia;
- h) ihmiskaupan uhrit;
- i) henkilöt, joilla on vakava sairaus;
- j) henkilöt, joilla on mielenterveyshäiriö, mukaan lukien traumaperäinen stressihäiriö;
- k) henkilöt, joita on kidutettu, jotka on raiskattu tai jotka ovat joutuneet kokemaan muuta vakavaa henkistä, ruumiillista tai seksuaalista väkivaltaa, kuten sukupuolistunutta väkivaltaa, naisten sukuelinten silpomista tai lapsi- tai pakkoavioliiton taikka seksuaalisiin, sukupuoleen liittyviin, rasistisiin tai uskonnollisiin motiiveihin perustuvaa väkivaltaa.

25 artikla

Erityisten vastaanottotarpeiden arvioiminen

1. Jotta 24 artikla voidaan panna tehokkaasti täytäntöön, jäsenvaltioiden on mahdollisimman pian sen jälkeen, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, arvioitava yksilöllisesti, onko hakijalla erityisiä vastaanottotarpeita, tarvittaessa suullista käännöstä käyttäen.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu arviointi voidaan suorittaa osana olemassa olevia kansallisia menettelyjä tai asetuksen (EU) 2024/1348 20 artiklassa tarkoitettua arviointia.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun arvioinnin aluksi on tunnistettava erityiset vastaanottotarpeet käyttäen perusteena näkyviä merkkejä tai hakijan lausuntoja tai käyttäytymistä taikka soveltuvin osin hakijan vanhempien tai edustajan lausuntoja.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu arviointi on saatettava päätökseen 30 päivän kuluessa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekemisestä tai, jos se suoritetaan osana asetuksen (EU) 2024/1348 20 artiklassa tarkoitettua arviointia, mainitussa asetuksessa säädettyssä määräajassa, ja tällaisen arvioinnin perusteella määritettyihin erityisiin vastaanottotarpeisiin on vastattava.

Kun erityisiä vastaanottotarpeita ilmenee kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn myöhemmässä vaiheessa, jäsenvaltioiden on arvioitava kyseiset tarpeet ja vastattava niihin.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sellaisille hakijoille, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, tämän direktiivin mukaisesti annettavassa tuessa otetaan huomioon heidän erityiset vastaanottotarpeensa koko kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn ajan, ja huolehdittava heidän tilanteensa asianmukaisesta seurannasta.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että erityiset vastaanottotarpeet tämän artiklan mukaisesti arvioiva henkilöstö

- a) on koulutettu havaitsemaan merkit siitä, että hakijalla on erityisiä vastaanottotarpeita, ja vastaamaan määritettyihin tarpeisiin ja saa jatkuvasti tähän liittyvää koulutusta;
- b) sisällyttää toimivaltaisten viranomaisten hallussa olevaan hakijan asiakirjakansioon tiedot hänen erityisten vastaanottotarpeidensa luonteesta ja kuvauksen niistä näkyvistä merkeistä tai hakijan lausunnoista tai käyttäytymisestä, joilla on merkitystä hakijan erityisten vastaanottotarpeiden arvioinnissa, sekä näihin tarpeisiin vastaamiseksi määritetyistä toimenpiteistä ja näihin tarpeisiin vastaamisesta vastuussa olevista viranomaisista; ja
- c) edellyttäen, että tähän saadaan kansallisen lainsäädännön mukainen ennakkosuostumus, ohjaa hakijan asianmukaisen lääkärin tai psykologin vastaanotolle hakijan psykologisen ja fyysisen tilan arvioimiseksi tarkemmin, jos on viitteitä siitä, että hakijan mielenterveys tai fyysinen terveys saattaa vaikuttaa hänen vastaanottotarpeisiinsa; sen varmistamiseksi, että hakija pystyy viestimään terveydenhuollon henkilöstön kanssa, on tarvittaessa tarjottava koulutetun käännosalan ammattilaisen tuottama suullinen käänнос; jos hoito saattaisi viivästyä siksi, että tällaista koulutettua ammattilaista ei ole, muu täysikäinen henkilö voi hakijan suostumuksella tuottaa suullisen käännos.

Toimivaltaisten viranomaisten on otettava c alakohdassa tarkoitetun arvioinnin tulos huomioon päättäessään siitä, minkä tyyppistä erityistä vastaanottotukea hakijalle mahdollisesti tarjotaan.

3. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun arvioinnin ei tarvitse olla muodoltaan hallinnollinen menettely.
4. Ainoastaan hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, voivat saada tämän direktiivin mukaisesti tarjottavaa erityistä tukea.
5. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetty arviointi ei rajoita kansainvälisen suojelun tarpeen arviointia asetuksen (EU) 2024/1347 mukaisesti.

26 artikla

Alaikäiset

1. Lapsen edun on oltava yksi jäsenvaltioiden ensisijaisesti huomioon ottamista seikoista, kun ne panevat täytäntöön tämän direktiivin säännöksiä, joilla voi olla vaikutusta alaikäisiin. Jäsenvaltioiden on taattava alaikäisen fyysisen, henkisen, hengellisen, moraalisen ja sosiaalisen kehityksen kannalta riittävä elintaso.
2. Jäsenvaltioiden on lapsen etua arvioidessaan otettava huomioon erityisesti seuraavat tekijät:
 - a) perheen yhdistämisen mahdollisuus;
 - b) alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys, ottaen erityisesti huomioon alaikäisen taustan, sekä tarve varmistaa huolenpidon vakaus ja jatkuvuus;
 - c) turvallisuusnäkökohdat erityisesti silloin, kun alaikäinen saattaa olla kokenut väkivaltaa tai hyväksikäyttöä tai joutunut ihmiskaupan uhriksi;
 - d) alaikäisen näkemykset hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alaikäisillä on mahdollisuus vapaa-ajan toimintaan, heidän ikätasolleen sopiva leikkiminen ja virkistystoiminta mukaan lukien, ja ulkoiluun 20 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa tiloissa ja vastaanottokeskuksissa sekä mahdollisuus saada koulutarvikkeita tarpeen mukaan.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alaikäisille, jotka ovat joutuneet kokemaan hyväksikäyttöä, laiminlyöntiä, riistoa, kidutusta tai julmaa, epäinhimillistä ja halventavaa kohtelua tai kärsimään aseellisesta selkkauksesta, järjestetään kuntoutuspalveluja, ja varmistettava, että kehitetään asianmukaista mielenterveyshuoltoa ja tarjotaan tarvittaessa pätevää terapiaa.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoiden alaikäiset lapset tai alaikäiset hakijat majoitetaan yhdessä vanhempiensa tai sen aikuisen kanssa, joka on vastuussa heistä ja heidän alaikäisistä naimattomista sisaruksistaan joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan, edellyttäen, että tämä on asianomaisten alaikäisten edun mukaista.
6. Alaikäisten parissa työskentelevillä henkilöillä, mukaan lukien 27 artiklassa tarkoitetut edustajat ja henkilöt, jotka soveltuvat tilapäisesti toimimaan edustajina, ei saa olla rikosrekisterimerkintöjä lapsiin liittyvistä rikoksista tai rikkomuksista taikka rikoksista tai rikkomuksista, jotka antavat vakavaa aiheutta epäillä heidän kykyään ottaa vastuu alaikäisistä, heidän on saatava asianmukaista perus- ja jatkokoulutusta ilman huoltajaa olevien alaikäisten oikeuksista ja tarpeista, myös lapsen hyvinvoinnin turvaamista koskevista sovellettavista vaatimuksista, ja heitä sitoo työssään saamiensa tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

27 artikla

Ilman huoltajaa olevat alaikäiset

1. Kun hakemuksen tekee henkilö, joka väittää olevansa alaikäinen tai jonka osalta on objektiivisia perusteita olettaa, että hän on alaikäinen, jäsenvaltioiden on nimettävä
 - a) edustajan nimittämistä edeltäväksi ajaksi henkilö, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan tämän direktiivin mukaisena edustajana;
 - b) edustaja mahdollisimman pian ja viimeistään 15 työpäivän kuluttua päivästä, jona hakemus on tehty.

Edustajan ja henkilön, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana, on tavattava ilman huoltajaa oleva alaikäinen ja otettava huomioon alaikäisen omat näkemykset hänen tarpeistaan.

Kun jäsenvaltio on arvioinut, että henkilö, joka väittää olevansa alaikäinen, on epäilyksettä 18 vuotta täyttänyt, jäsenvaltion ei tarvitse nimittää edustajaa tai nimetä henkilöä, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana, ensimmäisen tai toisen alakohdan mukaisesti.

Jäsenvaltioiden on sisällytettävä 32 artiklassa tarkoitettuihin valmiussuunnitelmiinsa toimenpiteitä, jotka toteutetaan sen varmistamiseksi, että tapauksissa, joissa ne saavat suhteettoman suuren määrän ilman huoltajaa olevien alaikäisten tekemiä hakemuksia, nimitetään edustajat ja nimetään henkilöt, jotka soveltuvat tilapäisesti toimimaan edustajana, tämän artiklan mukaisesti.

Jos neljännessä alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpano ei riitä, jotta voidaan vastata ilman huoltajaa olevien alaikäisten tekemien hakemusten suhteettoman suureen määrään, tai jos vallitsee muu poikkeuksellinen tilanne, edustajien nimittämistä voidaan lykätä kymmenellä työpäivällä ja kunkin edustajan edustamien ilman huoltajaa olevien alaikäisten lukumäärää voidaan nostaa niin, että se on enintään 50 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä.

Kun jäsenvaltiot soveltavat viidettä alakohtaa, niiden on ilmoitettava asiasta komissiolle ja turvapaikkavirastolle.

Edustajan ja henkilön, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana, tehtävät lakkaavat, jos toimivaltaiset viranomaiset asetuksen (EU) 2024/1348 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua iän arvioinnin jälkeen eivät oleta, että hakija on alaikäinen, tai katsovat, että hakija ei ole alaikäinen, tai kun hakija ei enää ole ilman huoltajaa oleva alaikäinen.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että henkilölle, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana, ilmoitetaan välittömästi, kun ilman huoltajaa oleva alaikäinen tekee kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, kaikki kyseistä alaikäistä koskevat merkitykselliset tosiseikat. Henkilöä, jonka etu on tai saattaisi olla ristiriidassa ilman huoltajaa olevan alaikäisen edun kanssa, ei pidä nimetä henkilöksi, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana. Ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle on ilmoitettava välittömästi, että hänelle on nimetty henkilö, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana.

3. Kun edustajaksi nimitetään tai henkilöksi, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana nimetään organisaatio, sen on nimitettävä luonnollinen henkilö, joka hoitaa ilman huoltajaa olevan alaikäisen edustajan tehtävät tämän direktiivin mukaisesti.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu edustaja voi olla sama henkilö, josta säädetään asetuksen (EU) 2024/1348 23 artiklan 2 kohdassa.

5. Toimivaltaisten viranomaisten on välittömästi ilmoitettava

a) ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle, että hänelle on nimitetty edustaja, ja miten kyseisestä edustajasta voi tehdä valituksen luottamuksellisesti ja turvallisesti, ilman huoltajaa olevan alaikäisen ikätasolle sopivalla tavalla ja siten, että hän varmasti ymmärtää nämä tiedot;

b) vastaanotto-olosuhteiden tarjoamisesta vastuussa olevalle viranomaiselle, että ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle on nimitetty edustaja; ja

c) kyseiselle edustajalle ilman huoltajaa olevaa alaikäistä koskevat merkitykselliset tosiseikat.

6. Edustaja tai henkilö, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana, on vaihdettava vain, jos se on välttämätöntä, erityisesti, kun toimivaltaiset viranomaiset katsovat, että edustaja tai henkilö ei ole hoitanut tehtäviään asianmukaisesti.

Organisaatiota tai luonnollista henkilöä, jonka etu on tai saattaisi olla ristiriidassa ilman huoltajaa olevan alaikäisen edun kanssa, ei pidä nimittää edustajaksi tai nimetä henkilöksi, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana.

7. Jäsenvaltioiden on annettava edustajaksi nimitetyn luonnollisen henkilön tai henkilöksi, joka soveltuu tilapäisesti toimimaan edustajana, nimetyn vastuulle oikeasuhteinen ja rajallinen lukumäärä ilman huoltajaa olevia alaikäisiä ja tavanomaisissa olosuhteissa samanaikaisesti enintään 30 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä, jotta varmistetaan, että kyseinen henkilö pystyy hoitamaan tehtävänsä tehokkaasti.

8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että on hallinto- tai oikeusviranomaisia tai muita yhteisöjä, joiden vastuulla on valvoa, että edustajat ja henkilöt, jotka soveltuvat tilapäisesti toimimaan edustajana, hoitavat tehtävänsä asianmukaisesti, muun muassa tarkistamalla säännöllisin väliajoin kyseisten nimitettyjen edustajien ja nimettyjen henkilöiden rikosrekisterin, jotta huomataan mahdolliset yhteensopimattomuudet heidän tehtäviensä kanssa. Kyseisten hallinto- tai oikeusviran-

omaisten tai muiden yhteisöjen on arvioitava valitukset, joita ilman huoltajaa olevat alaikäiset tekevät nimitetyistä edustajistaan tai nimetyistä henkilöistä.

9. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset, jotka tekevät kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, on siitä alkaen, kun heille on myönnetty pääsy sen jäsenvaltion alueelle, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tehtiin tai jossa sitä käsitellään, siihen asti, kun heidän on lähdettävä kyseisestä jäsenvaltiosta, sijoitettava

- a) täysi-ikäisten sukulaisten luokse;
- b) sijoitusperheeseen;
- c) vastaanottokeskuksiin, joissa on alaikäisille soveltuvia järjestelyjä;
- d) muihin alaikäisille soveltuviin majoituspaikkoihin.

Jäsenvaltiot voivat sijoittaa ilman huoltajaa olevat vähintään 16-vuotiaat alaikäiset täysi-ikäisille hakijoille tarkoitettuihin vastaanottokeskuksiin, jos se on näiden alaikäisten edun mukaista siten kuin 26 artiklan 2 kohdassa säädetään.

Aina kun se on mahdollista, sisarukset on pidettävä yhdessä, ottaen huomioon asianomaisen alaikäisen etu ja erityisesti hänen ikänsä ja kehitystasensa. Ilman huoltajaa olevien alaikäisten asuinpaikan muutokset on rajoitettava mahdollisimman vähäin.

10. Jäsenvaltioiden on alettava jäljittää ilman huoltajaa olevan alaikäisen perheenjäseniä, tarvittaessa kansainvälisten tai muiden järjestöjen avustuksella, mahdollisimman pian sen jälkeen, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, ja samaan aikaan suojeltava kyseisen ilman huoltajaa olevan alaikäisen etua. Jos alaikäisen tai hänen lähiomaistensa henki tai koskemattomuus saattaa olla uhattuna, varsinkin, jos kyseiset lähiomaiset ovat jääneet alkuperämaahan, on huolellisesti varmistettava, että kyseisiä henkilöitä koskevien tietojen keruu, käsittely ja välittäminen tapahtuvat luottamuksellisesti, jotta vältetään vaarantamasta heidän turvallisuuttaan.

28 artikla

Kidutuksen ja väkivallan uhrin

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ihmiskaupan uhreille ja henkilöille, joita on kidutettu, jotka on raiskattu tai jotka ovat joutuneet kokemaan muuta vakavaa henkistä, ruumiillista tai seksuaalista väkivaltaa, mukaan lukien seksuaalisiin, sukupuoleen liittyviin, rasistisiin tai uskonnollisiin motiiveihin perustuva väkivalta, järjestetään tarvittavaa lääketieteellistä ja psykologista hoitoa ja huolenpitoa, tarvittaessa myös kuntoutuspalveluja ja terapiaa, tällaisten tekojen aiheuttamiin vammoihin. Näille henkilöille on tarvittaessa tarjottava suullinen käänös 25 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti.

Pääsy tällaiseen hoitoon ja huolenpitoon on järjestettävä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun kyseisten henkilöiden tarpeet on määritetty.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden parissa työskentelevien henkilöiden, myös terveydenhuollon ammattilaisten, on oltava asianmukaisesti koulutettuja ja saatava jatkuvasti asianmukaista koulutusta kyseisten henkilöiden tarpeista ja asianmukaisista hoitomenetelmistä, tarvittavat kuntoutuspalvelut mukaan lukien. Lisäksi heitä sitovat työssään saamiensa tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus ja sovellettavat ammattieettiset säännökset.

V LUKU

OIKEUSSUOJAKEINOT

29 artikla

Muutoksenhaku

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisten etujen myöntämistä, peruuttamista tai rajoittamista koskeviin päätöksiin, päätöksiin olla myöntämättä 8 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua lupaa tai 9 artiklan nojalla tehtyihin päätöksiin, jotka koskevat hakijaa henkilökohtaisesti, voidaan hakea muutosta kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Ainakin menettelyn viimeisessä vaiheessa on myönnettävä mahdollisuus hakea muutosta tai uudelleenkäsitelyä oikeusviranomaisessa sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta.

2. Kun haetaan tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua muutosta tai uudelleen käsittelyä oikeusviranomaisessa ja kun on kyse 11 artiklan 3 ja 5 kohdassa tarkoitettusta laillisuusvalvonnasta, jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta siinä määrin kuin on tarpeen oikeussuojan tehokkaan saatavuuden varmistamiseksi. Tällaiseen oikeusapuun ja oikeudelliseen edustukseen on sisällyttävä muutoksenhaun tai uudelleen käsittelypyynnön valmistelu, mukaan lukien vähintään tarvittavien menettelyä koskevien asiakirjojen laatiminen ja osallistuminen hakijan puolesta kuulemiseen oikeusviranomaisessa.

Maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta saavat antaa oikeudelliset avustajat tai muut kansallisen lainsäädännön mukaisesti hyväksytyt tai luvan saaneet riittävän pätevät henkilöt, joiden etu ei ole tai ei voisi mahdollisesti olla ristiriidassa hakijan edun kanssa.

3. Jäsenvaltiot voivat myös päättää olla myöntämättä maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta, jos

a) hakijalla on riittävästi varoja; tai

b) muutoksenhaulla tai uudelleen käsittelyllä ei katsota olevan todellisia edellytyksiä menestyä, varsinkin jos muutoksenhaku tai uudelleen käsittely on toisessa tai ylemmässä muutoksenhakuasteessa.

Jos päätöksen olla myöntämättä maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta tekee viranomainen, joka ei ole tuomioistuin, sillä perusteella, että muutoksenhaulla tai uudelleen käsittelyllä ei katsota olevan todellisia edellytyksiä menestyä, hakijalla on oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa muutoksen hakemiseksi tähän päätökseen ja tätä varten hänellä on oikeus pyytää maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta.

Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta myönnetään vain, kun sen antajat ovat oikeudellisia avustajia tai muita neuvonantajia, jotka on nimenomaisesti nimetty kansallisen lainsäädännön mukaisesti avustamaan ja edustamaan hakijoita, tai valtiosta riippumattomia järjestöjä, jotka on hyväksytty kansallisen lainsäädännön mukaisesti antamaan maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta.

4. Jäsenvaltiot voivat lisäksi

a) asettaa rahallisia tai aikarajoituksia maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustuksen tarjoamiselle, edellyttäen, että tällaiset rajoitukset eivät mielivaltaisesti rajoita mahdollisuutta saada maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta;

b) säätää, että palkkioiden ja muiden kustannusten ja korvausten osalta hakijoiden kohtelun on oltava yhtä edullista mutta ei edullisempaa kuin jäsenvaltioiden omille kansalaisilleen oikeusapuun liittyvissä asioissa yleensä myöntämä kohtelu.

5. Jäsenvaltiot voivat pyytää korvaamaan kokonaan tai osittain mahdollisesti aiheutuneet kustannukset, jos hakijan taloudellinen tilanne on parantunut merkittävästi asetuksen (EU) 2024/1348 mukaisen kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn aikana tai jos päätös maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustuksen tarjoamisesta tehtiin hakijan toimittamien väärin tietojen perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 19 artiklan 2 kohdan soveltamista.

6. Jäsenvaltioiden on säädettävä maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta koskevien pyyntöjen esittämis- ja käsittelytapaa koskevista erityisistä menettelysäännöistä tai sovellettava voimassa olevia sääntöjä, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia, edellyttäen, että näissä säännöissä ei tehdä maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustuksen saamista mahdottomaksi tai kohtuuttoman vaikeaksi.

VI LUKU

VASTAANOTTOJÄRJESTELMÄN TEHOSTAMINEN

30 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset

Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viranomaiset, jotka ovat vastuussa tähän direktiiviin perustuvien velvoitteiden täyttämistä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle näiden viranomaisten vaihtumisesta.

31 artikla

Ohjaus, seuranta ja valvonta

1. Jäsenvaltioiden on perustuslailliset rakenteensa asianmukaisesti huomioon ottaen otettava käyttöön asiaankuuluvia mekanismeja, joilla varmistetaan vastaanotto-olosuhteiden tasoa koskeva asianmukainen ohjaus, seuranta ja valvonta. Jäsenvaltioiden on otettava huomioon turvapaikkaviraston asetuksen (EU) 2021/2303 13 artiklan mukaisesti kehittämät vastaanotto-olosuhteita koskevat saatavilla olevat ei-sitovat operatiiviset vaatimukset, indikaattorit, suuntaviivat tai parhaat käytännöt, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden toimivaltaa järjestää vastaanottojärjestelmänsä tämän direktiivin mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden vastaanottojärjestelmiin on sovellettava asetuksen (EU) 2021/2303 5 luvussa säädettyä seurantamekanismia.

32 artikla

Valmiussuunnittelu

1. Kunkin jäsenvaltion on laadittava valmiussuunnitelma kuullen tapauksen mukaan paikallis- ja alueviranomaisia, kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja kansainvälisiä järjestöjä. Valmiussuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteet, jotka toteutetaan tämän direktiivin mukaisen hakijoiden asianmukaisen vastaanoton varmistamiseksi tapauksissa, joissa jäsenvaltioon saapuu suhteettoman suuri määrä kansainvälistä suojelua hakevia henkilöitä, myös ilman huoltajaa olevia alaikäisiä. Valmiussuunnitelmaan on sisällyttävä myös toimenpiteitä 20 artiklan 10 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen tilanteiden ratkaisemiseksi mahdollisimman nopeasti.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa valmiussuunnitelmassa on otettava huomioon kansalliset erityisolosuhteet, se on laadittava käyttäen turvapaikkaviraston kehittämää mallia, ja se on annettava turvapaikkavirastolle tiedoksi viimeistään 12 päivänä huhtikuuta 2025. Valmiussuunnitelmaa on tarkasteltava uudelleen tarpeen mukaan olosuhteiden muuttuessa ja joka tapauksessa vähintään joka kolmas vuosi, ja jos sitä päivitetään, se on annettava tiedoksi turvapaikkavirastolle. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja turvapaikkavirastolle aina, kun sen valmiussuunnitelma aktivoidaan.
3. Jäsenvaltioiden on toimitettava turvapaikkavirastolle sen pyynnöstä tiedot 1 kohdassa tarkoitetuista valmiussuunnitelmistaan, ja turvapaikkavirasto avustaa jäsenvaltioita niiden suostumuksella valmiussuunnitelmien laatimisessa ja uudelleentarkastelussa.

33 artikla

Henkilöstö ja varat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viranomaisten ja muiden tämän direktiivin täytäntöönpanosta suoraan vastuussa olevien järjestöjen henkilöstö on saanut tarvittavan koulutuksen hakijoiden, myös alaikäisten, tarpeisiin vastaamiseksi. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on sisällytettävä henkilöstönsä koulutukseen turvapaikkaviraston kehittämän eurooppalaisen turvapaikka-alan koulutusohjelman asiaankuuluvat, vastaanotto-olosuhteisiin liittyvät keskeiset osat sekä työkalu, jonka avulla tunnistetaan hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita.
2. Jäsenvaltioiden on osoitettava riittävät resurssit tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien tarvittava henkilöstö, kääntäjät ja tulkit, ottaen huomioon hakijoiden määrän kausittaisen vaihtelun. Jos tämän direktiivin täytäntöönpanoon osallistuu paikallis- ja alueviranomaisia, kansalaisyhteiskunnan organisaatioita tai kansainvälisiä järjestöjä, niille on osoitettava tarvittavat resurssit.

34 artikla

Seuranta ja arviointi

Komissio antaa viimeistään 12 päivänä kesäkuuta 2028 ja sen jälkeen vähintään joka viides vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamisesta.

Jäsenvaltioiden on viimeistään 12 päivänä kesäkuuta 2027 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi toimitettava komissiolle tämän pyynnöstä kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot.

*35 artikla***Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava 1–10, 12, 13, 17–29 ja 31–34 artiklan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 12 päivänä kesäkuuta 2026. Niiden on viipymättä toimitettava kyseiset säännökset kirjallisina komissiolle.

Kyseisissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Niissä on myös mainittava, että voimassa olevissa laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä olevat viittaukset tällä direktiivillä kumottuun direktiiviin on katsottava viittauksiksi tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset ja maininta tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

*36 artikla***Kumoaminen**

Kumotaan 12 päivästä kesäkuuta 2026 direktiivi 2013/33/EU niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta jäsenvaltioiden velvollisuuteen noudattaa liitteessä I olevaa määräaikaa, jonka kuluessa niiden on saatettava direktiivi 2013/33/EU osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

*37 artikla***Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

*38 artikla***Osoitus**

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 14 päivänä toukokuuta 2024.

Euroopan parlamentin puolesta

Puheenjohtaja

R. METSOLA

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

H. LAHBIB

LITE I

Määräaika saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä
(35 artiklassa tarkoitettu)

Direktiivi	Määräpäivä saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä
2013/33/EU	20 päivä heinäkuuta 2015

LIITE II

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 2013/33/EU	Tämä direktiivi
1 artikla	1 artikla
2 artiklan johdantokappale	2 artiklan johdantokappale
2 artiklan a alakohta	2 artiklan 1 alakohta
2 artiklan b alakohta	2 artiklan 2 alakohta
2 artiklan c alakohta	2 artiklan 3 alakohta
2 artiklan d alakohta	2 artiklan 4 alakohta
2 artiklan e alakohta	2 artiklan 5 alakohta
2 artiklan f alakohta	2 artiklan 6 alakohta
2 artiklan g alakohta	2 artiklan 7 alakohta
—	2 artiklan 8 alakohta
2 artiklan h alakohta	2 artiklan 9 alakohta
2 artiklan i alakohta	2 artiklan 10 alakohta
—	2 artiklan 11 alakohta
—	2 artiklan 12 alakohta
2 artiklan j alakohta	2 artiklan 13 alakohta
2 artiklan k alakohta	2 artiklan 14 alakohta
3 artikla	3 artikla
4 artikla	4 artikla
5 artiklan 1 kohta	5 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja kolmas alakohta
—	5 artiklan 1 kohdan toinen alakohta
5 artiklan 2 kohta	5 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta
—	5 artiklan 2 kohdan toinen, kolmas ja neljäs alakohta
6 artiklan 1–4 kohta	6 artiklan 1 kohta
6 artiklan 5 kohta	6 artiklan 3 kohta
6 artiklan 6 kohta	6 artiklan 2 kohta
7 artiklan 1 kohta	7 artiklan 1, 2 ja 3 kohta ja 8 artiklan 3 kohta
—	7 artiklan 5 ja 7 kohta
7 artiklan 2 kohta	9 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta ja 8 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta
—	8 artiklan 1 kohta, 8 artiklan 2 kohdan toinen alakohta ja 8 artiklan 4, 6 ja 7 kohta
—	9 artiklan 1 kohdan toinen alakohta
—	9 artiklan 2 kohta
7 artiklan 3 kohta	7 artiklan 4 kohta
7 artiklan 4 kohta	8 artiklan 5 kohta ja 9 artiklan 3 kohta

Direktiivi 2013/33/EU	Tämä direktiivi
7 artiklan 5 kohta	7 artiklan 6 kohta
—	9 artiklan 4 ja 5 kohta
8 artiklan 1 ja 2 kohta	10 artiklan 1 ja 2 kohta
—	10 artiklan 3 kohta
8 artiklan 3 kohdan a ja b alakohta	10 artiklan 4 kohdan a ja b alakohta
—	10 artiklan 4 kohdan c alakohta
8 artiklan 3 kohdan c alakohta	10 artiklan 4 kohdan d alakohta
8 artiklan 3 kohdan d alakohta	10 artiklan 4 kohdan e alakohta
8 artiklan 3 kohdan e alakohta	10 artiklan 4 kohdan f alakohta
8 artiklan 3 kohdan f alakohta	10 artiklan 4 kohdan g alakohta
8 artiklan 3 kohdan toinen alakohta	10 artiklan 4 kohdan toinen alakohta
8 artiklan 4 kohta	10 artiklan 5 kohta
9 artikla	11 artikla
10 artikla	12 artikla
11 artikla	13 artikla
12 artikla	14 artikla
13 artikla	15 artikla
14 artikla	16 artikla
15 artiklan 1 kohta	17 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta
—	17 artiklan 1 kohdan toinen alakohta
15 artiklan 2 kohta	17 artiklan 2 kohta
—	17 artiklan 4–8 kohta
15 artiklan 3 kohta	17 artiklan 9 alakohta
—	18 artikla
16 artikla	—
17 artiklan 1–4 kohta	19 artiklan 1–5 kohta
—	19 artiklan 6 kohta
17 artiklan 5 kohta	19 artiklan 7 kohta
18 artiklan 1–8 kohta	20 artiklan 1–4 ja 6–9 kohta
—	20 artiklan 5 kohta
18 artiklan 9 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta	20 artiklan 10 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta
—	20 artiklan 10 kohdan kolmas alakohta
—	21 artikla
19 artikla	22 artiklan 1 ja 3 kohta
—	22 artiklan 2 kohta
20 artiklan johdantokappale	23 artiklan 1 kohta
20 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohta	23 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohta
—	23 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan e ja f alakohta

Direktiivi 2013/33/EU	Tämä direktiivi
20 artiklan 1 kohdan toinen alakohta	20 artiklan 3 kohta
20 artiklan 2 kohta	—
20 artiklan 3 kohta	23 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohta
20 artiklan 4 kohta	—
20 artiklan 5 kohta	23 artiklan 4 kohta
20 artiklan 6 kohta	23 artiklan 5 kohta
21 artikla	24 artikla
22 artiklan 1 kohta	25 artiklan 1 kohta
—	25 artiklan 2 kohta
22 artiklan 2, 3 ja 4 kohta	25 artiklan 3, 4 ja 5 kohta
23 artiklan 1–5 kohta	26 artiklan 1–5 kohta
24 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta	27 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta ja 27 artiklan 6 kohta
24 artiklan 1 kohdan toinen alakohta	—
—	27 artiklan 1 kohdan toinen–kahdeksas alakohta ja 27 artiklan 2–5, 7 ja 8 kohta
24 artiklan 2 ja 3 kohta	27 artiklan 9 ja 10 kohta
24 artiklan 4 kohta	26 artiklan 6 kohta
25 artikla	28 artikla
26 artikla	29 artikla
27 artikla	30 artikla
28 artikla	31 artikla
—	32 artikla
29 artikla	33 artikla
30 artiklan 1 ja 2 kohta	34 artikla
30 artiklan 3 kohta	—
31 artikla	35 artikla
32 artikla	36 artikla
33 artiklan 1 kohta	37 artikla
33 artiklan 2 kohta	—
34 artikla	38 artikla
Liite I	—
Liite II	Liite I
Liite III	Liite II